

AAYOG
TAYARI

आयोग तयारी

अन्तराष्ट्रिय समसामयिक

२०८०/८१ परीक्षाको लागि

लेखन / सम्पादन

विष्णु प्रसाद गौतम

9821904957

aayogtayarinepal@gmail.com

www.aayogtayarinepal.com

CONTENTS

Scan & Install App

4.6 ★★★★★
Reviews in Play Store

Aayog Tayari App

- Daily Current Affairs Update
- MCQ Exams
- Old Questions
- Model Questions Sets
- Loksewa News & Alerts

aayogtayarinepal.com

9821904957

अन्तर्राष्ट्रिय समसामयिक घटनाक्रमहरू

विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनहरू : कहाँ भए र कहाँ हुदैछन् ?

विभिन्न महत्त्वपूर्ण सम्मेलनहरूको बारेमा जानकारी

पछिल्लो सम्मेलन	आयोजना मिति	स्थान	आगामी सम्मेलन	मिति र स्थान
१८ औं सार्क सम्मेलन	२०१४ नोभेम्बर २६-२७	काठमाडौं, नेपाल	१९ औं सार्क सम्मेलन	पाकिस्तान
४९ औं G 7 सम्मेलन	२०२३ मे १९-२१	हिरोसिमा, जापान	५० औं G 7 सम्मेलन	फासानो अपुलिया, इटाली २०२४ जुन १३-१५
१८ औं G 20 सम्मेलन	२०२३ सेप्टेम्बर ९-१०	नयाँ दिल्ली, भारत	१९ औं G 20 सम्मेलन	रियो दि जेनेरियो, ब्राजिल २०२४ नोभेम्बर १८-१९
१५ औं BRICS सम्मेलन	२०२३ अगस्त २२-२४	जोहान्सबर्ग, दक्षिण अफ्रिका	१६ औं BRICS सम्मेलन	कजान, रुस २०२४ अक्टोबर
४३ औं ASEAN सम्मेलन	२०२३ सेप्टेम्बर ५-७	जाकर्ता, इन्डोनेसिया	४४ औं ASEAN सम्मेलन	लाओस २०२४
१८ औं NAM (असंलग्न राष्ट्रहरूको सम्मेलन)	२०१९ अक्टोबर २५-२६	बाकु, अजरबैजान	१९ औं NAM सम्मेलन	कम्पला, युगाण्डा २०२४ जनवरी १९-२०
२८ औं COP सम्मेलन	२०२३ नोभेम्बर २०- डिसेम्बर १२	दुवइ, युएइ	२९ औं COP सम्मेलन	बाकु, अजरबैजान २०२४ नोभेम्बर ११-२४
५ औं BIMSTEC सम्मेलन	२०२२ मार्च २८-३०	कोलम्बो श्रीलंका	छैठौं विमिस्टेक सम्मेलन	२०२३ नोभेम्बरमा थाइल्यान्डमा हुने भनिएपनी हुन नसकेको

सिमोन ह्यारिस बने आयरल्याण्डका सबैभन्दा कान्छा प्रधानमन्त्री

३७ वर्षे सिमोन ह्यारिस बने आयरल्याण्डका सबैभन्दा कान्छा प्रधानमन्त्री

- कहिले ? : ९ अप्रील २०२४
- नवनिर्वाचित प्रधानमन्त्री : सिमोन ह्यारिस
- राजनितिक दल : **Fine Gael**
- सिमोन १६ वर्षको उमेरमा दलको युवा शाखामा सामेल भए, २२ वर्षको उमेरमा काउन्टी काउन्सिलर बने भने २४ वर्षको उमेरमा संसदमा प्रवेश गरे , त्यसैले उनलाई " बेबी अफ द डेल" उपनाम दिइएको छ ।

कंगोमा पहिलो महिला प्रधानमन्त्री नियुक्त भएकी छिन

- कहिले ? : २०२४ अप्रील १
- नाम : जुडिथ सुमिन्वा तुलुका
- राजनितिक दल : Union for Democracy and Social Progress

कंगोको बारेमा जानकारी :

- राजधानी: किन्शासा;
- आधिकारिक भाषा: फ्रान्सेली;
- मुद्रा: कंगोली फ्रैंक
- प्रजातान्त्रिक गणतन्त्र कंगोका राष्ट्रपति: फेलिक्स शिसेकेडी

पुटिन पाँचौ कार्यकालका लागि राष्ट्रपतिमा निर्वाचित

- निर्वाचन मिति : २०२४ मार्च १५-१७
- विजयी : **भ्लादिमिर पुटिन**
- प्राप्त मत : ८८.४८ प्रतिशत
- पुटिनको राजनीतिक दल : **स्वतन्त्र**
- पुटिनका प्रतिद्वन्दी : निकोलाई खरिन्नोभ
- पुटिन पाँचौ कार्यकालका लागि राष्ट्रपतिमा निर्वाचित भएका हुन्

प्यालेस्टाइनको प्रधानमन्त्रिमा मोहम्मद मुस्तफा नियुक्त

- कहिले ? : २०२४ मार्च १४
- नव नियुक्त प्रधामन्त्री : मोहम्मद मुस्तफा
- मुस्तफा एक अर्थशास्त्री तथा पूर्व अर्थमन्त्रि समेत हुन्
- राष्ट्रपति मोहम्मद अब्बासले उनलाई प्रधामन्त्री नियुक्त गरेका हुन्

पाकिस्तानको राष्ट्रपतिमा जर्दारी विजयी

- कहिले ? : २०२४ मार्च ९
- नव निर्वाचित राष्ट्रपति : आसिफ अली जर्दारी
- उनी पाकिस्तानको १४ औं राष्ट्रपति भएका छन्
- राष्ट्रपतीय निर्वाचनमा उनले ४११ मत प्राप्त गरे,
- जर्दारीले २००८ देखि २०१३ सम्म देशको ११ औं राष्ट्रपतिको रूपमा काम गरिसकेका छन्
- जर्दारी पूर्वप्रधानमन्त्री बेनजिर भुट्टोका श्रीमान् हुन् ।

फिलिपिन्स बन्थो कार्यस्थलमा हुने हिंसा सम्बन्धि महासन्धि अनुमोदन गर्ने पहिलो एसियाली देश

- कहिले ? : २० फेब्रुअरी २०२४
- अभिसन्धिको नाम : **Violence and Harassment Convention 2019 (No. 190)**
- यो महासन्धि : हाल सम्म ३७ देशले अनुमोदन गरेका छन्
- अभिसन्धि जारी मिति : २१ जुन २०१९
- अभिसन्धि लागु मिति : २५ जुन २०२१
- यो अभिसन्धि अनुमोदन गर्ने पहिलो देश उरुग्वे हो (१२ जुन २०२०)

निजि क्षेत्रबाट पहिलोपटक चन्द्रमामा यान अवतरण

- कहिले ? : २२ फेब्रुअरी २०२४
- यान प्रक्षेपण गर्ने कम्पनि : इन्ट्युटिभ मेसिन्स (**Intuitive Machines**), अमेरिका
- ल्याण्डरको नाम : **Odysseus**
- इन्ट्युटिभ मेसिन्सले चन्द्रमाको सतहमा अमेरिकाको आधा शताब्दीको अनुपस्थितिलाई तोडेको छ ।
- यसअघि सरकारी कम्पनीले मात्र चन्द्रमामा अन्तरिक्षयान पठाउने गरेको थियो ।

अलेक्जेन्डर स्टब फिनल्याण्डको राष्ट्रपतिय निर्वाचनमा विजयी

- कहिले ? : ११ फेब्रुअरी २०२४
- उनले आगामी १ मार्च २०२४ बाट आफ्नो कार्यकाल सम्हाल्नेछन्
- स्टब सन् २०१४ देखि २०१५ सम्म फिनल्याण्डको प्रधानमन्त्री बनेका थिए
- राजनीतिक दल : **National Coalition Party**
- २०२४ को निर्वाचनमा स्टबले दोस्रो चरणमा ५१.६२% मत ल्याएर विजयी भएका हुन्

नईब बुकेले एल्साल्बाडोरको राष्ट्रपतिमा पुनः नियुक्त

- कहिले ? : ४ फेब्रुअरी २०२४
- उनि **एल्साल्बाडोरका ४३ औं राष्ट्रपति हुन्**
- राजनीतिक दल : Nuevas Ideas
- उनी १ जुन २०१९ देखि राष्ट्रपतिको रूपमा कार्यरत रहेका छन्
- सन् २०२४ को निर्वाचनमा उनले ८४.६५% मत प्राप्त गरेका छन्

अहमद अवाद बिन मुबारक यमनका प्रधानमन्त्री नियुक्त

- कहिले ? : ५ फेब्रुअरी २०२४
- नव नियुक्त प्रधानमन्त्री : अहमद अवाद बिन मुबारक
- राजनीतिक दल : National Dialogue Conference
- उनलाई Presidential Leadership Council ले प्रधानमन्त्री नियुक्त गरेको हो
- सन् २०१५ मा इरान-सम्बन्धित **हुथी विद्रोही** हरूले उनको अपहरण गरेपछि उनि राजनीतिक चर्चामा आएका थिए

भुटानमा छिरिङ तोग्वे दोस्रो कार्यकालको लागि प्रधानमन्त्री नियुक्त

- कहिले ? : २८ जनवरी २०२४
- उनलाई राजा जिग्मे खेसर नामग्याल वाङचुकले प्रधानमन्त्री नियुक्त गरेका हुन
- तोग्वेको दल पिपल्स डेमोक्रेटिक पार्टीले २०२४ को निर्वाचनमा ४७ मध्ये ३० सिट जितेर **प्रधानमन्त्री पक्का गरेको थियो** ।
- उनीले २०१३ मा पहिलो कार्यकाल सुरु गरेका थिए ।

विश्वको सबैभन्दा ठूलो क्रुज पानीजहाज संचालनमा

- कहिले ? : २७ जनवरी २०२४
- पानीजहाजको नाम : **Icon of the Seas**
- निर्माण कम्पनि : **Royal Caribbean Group**
- संचालन स्थल : पोर्ट अफ मायामी , फ्लोरिडा
- प्रयोग गरिएको इन्धन : liquefied natural gas (LNG)
- उक्त पानीजहाजको लम्बाई ३६५ मिटर छ भने त्यस भित्र २० वटा डेक रहेका छन्
- यो पानीजहाजले एकपटकमा ७६०० यात्रुलाई सेवा दिन सक्दछ

नीतिश कुमार नवाँं पटक बिहारको मुख्यमन्त्री नियुक्त

- कहिले ? : २८ जनवरी २०२४ (२०८० माघ १४)
- उनले २८ जनवरी २०२४ मै मुख्यमन्त्री पदबाट राजीनामा दिई केन्द्रको सत्ताधारी भारतीय जनता पार्टीसँग गठबन्धन गरेर पुनः मुख्यमन्त्रीको शपथग्रहण गरेका हुन्।
- सन् २०२२ को अगस्टमा नीतिश कुमारले भारतीय जनता पार्टीको नेतृत्वमा रहेको एनडीएसँग सम्बन्ध तोडेर नयाँ सरकार गठन गरेका थिए।

पहिलोपटक नाइट्रोजन ग्यास प्रयोग गरी मृत्युदण्ड

- कहिले ? : २५ जनवरी २०२४
- मृत्युदण्ड दिने देश : अमेरिका
- मृत्युदण्ड दिइएका व्यक्ति : कनिथ युजिन स्मिथ
- शुद्ध नाइट्रोजन प्रयोग गरी मृत्युदण्ड दिइएको विश्वकै पहिलो घटना

चीनमा ७.१ म्याग्निच्युडको भूकम्प

- कहिले ? : २०२४ जनवरी २२ (२०८० माघ ८)
- केन्द्रविन्दु : उत्तरपश्चिम चीनको सिन्जियाड उइगुर स्वायत्त क्षेत्रको अक्सु प्रान्तको उशी काउन्टीमा
- उक्त भूकम्पमा परी ३ जनाको मृत्यु भएको थियो

अयोध्यामा रामको मूर्तिको प्राण प्रतिष्ठा सम्पन्न

- कहिले ? : 2024 January 22 (२०८० माघ ८)
- प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले पूजाआजा गरेर रामको मूर्तिको प्राण प्रतिष्ठा गरेका हुन् ।
- बाबरी मस्जिद भत्काइएको दिन : ६ डिसेम्बर १९९२
- विवादित क्षेत्र राम मन्दिरको भएको सर्वोच्च अदालतको फैसला आएको : ९ नोभेम्बर २०१९
- नरेन्द्र मोदीद्वारा राम मन्दिरको शिलान्यास : ५ अगस्त २०२०

थप जानकारीहरु :

- मन्दिर : सरयु नदि किनारमा
- मन्दिरका आर्किटेक्ट : चन्द्रकान्त सोमपुरा
- मूर्तिकार : अरुण योगिराज
- मन्दिरको शैली : नागरा
- मुर्तिको उचाई : ५१ इन्च
- प्राणप्रतिष्ठामा सहभागी हुने नेपाली पुजारी : दुर्गा प्रसाद गौतम

जापान बन्थो चन्द्रमामा पुग्ने पाँचौं देश

जापान बन्थो चन्द्रमामा पुग्ने पाँचौं देश

- अवतरण मिति : २०२४ जनवरी २०
- प्रक्षेपण मिति : ६ सेप्टेम्बर २०२३
- ल्याण्डरको नाम : Smart Lander for Investigating Moon (SLIM)
- चन्द्रमामा ल्याण्ड गरेको स्थान : शियोली क्रेटर
- योसँगै जापान आफ्नो यानलाई चन्द्रमाको सतहमा सफ्ट ल्याण्डिङ गराउन सफल विश्वको पाँचौं देश बनेको छ ।
- यसअघि अमेरिका, रुस, चीन र भारतले यसमा सफलता प्राप्त गरिसकेका छन् ।
- उद्देश्य : चन्द्रमाको सतहमा रहेका ओलिभिन चट्टानको जाँच गर्ने, ताकि चन्द्रमाको उत्पत्तिको बारेमा पत्ता लाग्न सकोस् ।

असंलग्न राष्ट्रहरुको १९ औं शिखर सम्मेलन सम्पन्न

- सम्मेलन अवधि : २०२४ जनवरी १९-२०
- स्थान : युगान्डाको कम्पाला
- सम्मेलनको नारा : 'Deepening Cooperation for Shared Global Affluence'
- नेपालबाट प्रतिनिधित्व : प्रधानमन्त्री पुष्प कमल दाहाल
- सम्मेलनमा १२० भन्दा बढी देशको प्रतिनिधित्व रहेको थियो
- यो संगै सन् २०२७ सम्म युगान्डाले NAM

Non-Aligned Movement (NAM) :

- स्थापना : १९६१
- असंलग्न अभियान कुनै शक्ति गुटमा नलागेका राष्ट्रहरूको समूह हो।
- यस अभियानमा हाल १२० देश सदस्य र १७ देश पर्यवेक्षक सदस्य रहेका छन्।
- भारतका पहिलो प्रधानमन्त्री जवाहरलाल नेहरू, बर्माको पहिलो प्रधानमन्त्री ऊ नू इन्डोनेसियाको पहिलो प्रधानमन्त्री सुकार्णो, इजिप्टको दोस्रो राष्ट्रपति गमाल अब्देल नासिर, घानाको पहिलो राष्ट्रपति क्वामे क्रुमा र युगोस्लाभियाको राष्ट्रपति जोसिप ब्रोज टिटोको अगुवाइमा यो अभियान सुरु भएको थियो। यी व्यक्तित्वलाई **Big Five** भएर पनि चिनिन्छ

संयुक्त राष्ट्र संघले घोषणा गरेका वर्षहरू :

- ❖ सन् २०२३ को लागि :
  - International Year of Millets
  - International Year of Dialogue as a Guarantee of Peace
- ❖ सन् २०२४ को लागि :
  - International Year of Camelids
- ❖ सन् २०२५ को लागि
  - International Year of Glaciers' Preservation
- ❖ सन् २०२६ को लागि
  - International Year of Rangelands and Pastoralists
- ❖ सन् २०२२ को लागि :
  - International Year of Artisanal Fisheries and Aquaculture
  - International Year of Glass
  - International Year of Basic Sciences for Sustainable Development

• International Year of Sustainable Mountain Development

शेख हसिना बंगलादेशको प्रधानमन्त्रीमा पुनः नियुक्त

शेख हसिना बंगलादेशको प्रधानमन्त्रीमा पुनः नियुक्त भएकी छिन ।

- कहिले ? : २०२४ जनवरी १० (२०८० पुष २५)
- नियुक्त प्रधानमन्त्री : शेख हसिना
- राजनीतिक दल : अवामी लीग पार्टी
- बंगलादेशका राष्ट्रपति मोहम्मद शहाबुद्दीनले सत्तारूढ अवामी लीगकी नेतृ शेख हसिनालाई देशको नयाँ प्रधानमन्त्री नियुक्त गरेका हुन् ।
- उनको यो लगातार चौथो कार्यकाल हो ।

२०२४ जनवरी ७ मा भएको निर्वाचनमा उनी नेतृत्वको गठबन्धनले संसदको २२५ सिट जितेको थियो

फ्रान्समा ३४ बर्षिय गेब्रियल एटल बने प्रधानमन्त्री

फ्रान्समा नयाँ प्रधानमन्त्री नियुक्त भएका छन्

- कहिले ? : २०२४ जनवरी ९
- नव नियुक्त प्रधानमन्त्री : गेब्रियल एटल
- उनि आधुनिक फ्रान्सको सबैभन्दा कम उमेरको प्रधानमन्त्री बन्न सफल भएका छन्
- फ्रान्समा आप्रवासीको विषयमा राजनीतिक विवाद बढ्दै जाँदा प्रधानमन्त्री एलिजाबेथ बोर्नले आफ्नो पदबाट राजीनामा दिएकी थिइन्
- फ्रान्सका राष्ट्रपति इम्यानुयल म्याक्रोले आफूपछिको राष्ट्रपतिको बलियो दाबेदार मानिएका एटललाई प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त गरेका हुन्

अमेरिका द्वारा चन्द्रमामा रकेट प्रक्षेपण

अमेरिकाले चन्द्रमामा रकेट प्रक्षेपण गरेको छ

- कहिले ? : २०२४ जनवरी ८
- रकेटको नाम : भुल्क्यान (Vulcan)
- ल्याण्डरको नाम : पेरिग्रीन - १ (Peregrine 1)
- अमेरिकाले पहिलोपटक चन्द्रमामा ल्याण्डर पठाएको हो ,

- अमेरिकाले पछिल्लोपटक सन् १९७२ मा मानिस सहितको यान एपोलो १७ पठाएको थियो (७ डिसेम्बर १९७२ मा प्रक्षेपण गरिएको, ११ डिसेम्बर १९७२ मा चन्द्रमामा अवतरण र १९ डिसेम्बर १९७२ मा पृथ्वीमा फिर्ता)

सन् २०२३ हालसम्मकै सबैभन्दा बढी गर्मि बर्ष

सन् २०२३ ले हालसम्मकै सबैभन्दा बढी गर्मि बर्षको रेकर्ड बनाएको छ

- १९४० देखि सन् २०२३ सम्मको औसत तापक्रम भन्दा सन् २०२३ को औसत तापक्रम १.४८ डिग्री सेल्सियसले बढेको
- त्यसअघि सन् १८५० देखिको औसत तापक्रम भन्दा सन् १९४० को औसत तापक्रम एक दशमलव ४३ डिग्री सेल्सियसले बढेको थियो ।
- सन् २०२३ मा अस्वाभाविक रूपमा बढेको तापक्रमको मुख्य कारण भने पूर्वी प्रशान्त महासागरमा देखिएको एल निनो रहेको ईयूको को जलवायु सेवाको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ

बंगलादेशमा आम निर्वाचन : प्र.म. शेख हसिनाको पार्टीको अत्याधिक बहुमत

बंगलादेशमा आम निर्वाचन २०२४ मा प्र.म. शेख हसिनाको पार्टीले अत्याधिक बहुमत ल्याएको छ

- निर्वाचन मिति : २०२४ जनवरी ७
- यो निर्वाचनमा प्रधानमन्त्रिको शेख हसिनाको पार्टी अवामी लिगले २२३ सिट जितेको छ
- कुल ३०० सदस्य रहेको संसदमा बाँकी सिटमा पनि सत्ता गठवन्दन निकट दल र स्वतन्त्रले चुनाव जितेका छन्
- विपक्षी Bangladesh Nationalist Party लगायतले चुनाव बहिस्कार गरेका थिए
- यो चुनावमा विजयी भए संगै प्रधानमन्त्रि शेख हसिना आफ्नो ५ औं कार्यकाल सम्हाल्ने पक्का भएको छ

OPEC छोड्ने अंगोलाको निर्णय

अंगोलाले OPEC छोड्ने निर्णय गरेको छ

- कहिले ? : १ जनवरी २०२४
- OPEC के हो ? : यो तेल उत्पादक देशहरूको संगठन हो
- पुरा रूप : **Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC)**
- अंगोला सन् २००७ मा OPEC को सदस्य भएको थियो
- तेल उत्पादनमा कटौती भए संगै अंगोलाले OPEC छोड्ने निर्णय गरेको हो

- यस अघि सन् २०२० मा इक्वेडर र सन् २०१९ मा कतारले OPEC छोडिसकेका छन्
- OPEC को स्थापना : सन् १९६०
- प्रधान कार्यालय : अष्ट्रियाको भियना

BRICS बन्यो १० सदस्यीय संगठन, ५ देशको सदस्यता कार्यान्वयन

BRICS बन्यो १० सदस्यीय संगठन, ५ देशको सदस्यता कार्यान्वयन

- कहिले ? : १ जनवरी २०१४
- नयाँ सदस्यहरू : इजिप्ट, इथियोपिया, इरान, साउदीअरब र युएई (संयुक्त अरब इमिरेट्स)
- नयाँ सदस्य थपको निर्णय : १५ औं ब्रिक्स सम्मेलनले गरेको
- १५ औं ब्रिक्स सम्मेलन : २०२३ अगस्त २२-२४ सम्म दक्षिण अफ्रिकाको जोहानेसबर्गमा
- १६ औं ब्रिक्स सम्मेलन : सन् २०२४ मा रुसको काजान (Kazan) मा आयोजना हुनेछ
- ब्रिक्सको स्थापना : १६ जुन २००९
- संस्थापक सदस्य : भारत, चिन , ब्राजिल र रुस
- सन् २०१० मा रुस थप भइ BRICS नामाकरण
- ब्रिक्स देशले स्थापना गरेको बैंक लाई **New Development Bank (Brics Bank)** भनिन्छ, यसको कार्यालय चीनको सांघाईमा रहेको छ
- हालै BRICS मा सहभागी नहुने निर्णय गर्ने देश : अर्जेन्टिना

डेनमार्ककी महारानीद्वारा राजगद्दी त्याग गर्ने घोषणा

डेनमार्ककी महारानी माग्निथ द्वितीयले राजगद्दी त्याग गर्ने घोषणा गरेकी छिन्

- कहिले ? : ३१ डिसेम्बर २०२३
- ८३ वर्षकी उनी ५२ वर्ष देखि राज गद्दीमा थिइन्
- उनले १४ जनवरी २०२४ मा राजगद्दी त्याग गर्नेछिन्

किर्गिस्तानद्वारा हिम चितुवालाई राष्ट्रिय जनावर घोषणा

किर्गिस्तानले हिम चितुवालाई आफ्नो राष्ट्रिय जनावर घोषणा गरेको छ

- कहिले ? ३० डिसेम्बर २०२३
- चितुवाको भूमिकालाई प्राकृतिक सम्पदा र सांस्कृतिक समृद्धिको प्रतीकको रूपमा मात्र नभई पर्वतीय पारिस्थितिक प्रणालीको स्थिरता र स्वास्थ्यको महत्वपूर्ण सूचकको रूपमा पनि जोड दिएको छ

- सन् २०१३ मा किर्गिस्तानको राजधानी बिश्केकमा ग्लोबल स्नो लेपर्ड फोरमको आयोजना गरिएको थियो
- विश्वमा सबैभन्दा बढी हिमचितुवा चीनमा रहेका छन्

भुटानले घोषणा गर्यो गेलेफु स्मार्ट सिटी प्रोजेक्ट

भुटानले गेलेफु स्मार्ट सिटी प्रोजेक्ट घोषणा गरेको छ

- कहिले ? : १७ डिसेम्बर २०२३
- गेलेफु स्मार्ट सिटिले दक्षिण एसियालाई दक्षिण पूर्वी एसिया सँग जोड्ने सेतुको रूपमा काम गर्ने भुटानले जनाएको छ
- भारतको आसामको सिमाना नजिकै निर्माण हुने यो स्मार्ट सिटी १००० वर्ग किमी मा फैलिएको हुनेछ
- भुटानका राजा जिग्मे खेसर नामग्याल वाङ्चुकले उक्त मेघा प्रोजेक्टको घोषणा गरेका हुन्

जापानमा शक्तिशाली भूकम्प

जापानमा शक्तिशाली भूकम्प गएको छ

- कहिले : १ जनवरी २०२४
- म्याग्नीच्युड : ७.६ रेक्टर स्केल
- केन्द्रबिन्दु : इशिकावा प्रान्तको नोतो प्रायद्वीप
- भूकम्पमा परि ४८ जनाको मृत्यु भएको छ
- २०११ को मार्च ११ मा उत्तरपूर्वी जापानमा गएको ९ दशमलव ० म्याग्निच्युडको भूकम्पका कारण आएको सुनामी आउँदा १८ हजार जनाभन्दा धेरैको ज्यान गएको थियो ।

इजिप्टमा अब्देल फताह एल-सिसी राष्ट्रपति निर्वाचित

इजिप्टमा अब्देल फताह एल-सिसी तेस्रो कार्यकालको लागि राष्ट्रपति निर्वाचित भएका छन्

- कहिले ? : २०२३ डिसेम्बर १८
- निर्वाचित राष्ट्रपति : अब्देल फताह एल-सिसी
- राजनीतिक दल : स्वतन्त्र
- निर्वाचनमा उनले ८९.६% मत प्राप्त गरेका हुन्
- २०२३ डिसेम्बर १० र १२ मा निर्वाचन भएको थियो

- सिसी सन् २०१३ मा देशका पहिलो लोकप्रिय निर्वाचित राष्ट्रपति मोहम्मद मोर्सीलाई अपदस्थ गरेर सत्तामा आएका थिए।
- उनी २०१८ मा पुनः निर्वाचित भएका थिए। अधिल्ला दुवै चुनावमा उनले ९७ प्रतिशत मत पाएर जितेका थिए।

गुगलले जारी गर्थो नयाँ AI , जेमिनी (Gemini)

गुगलले नयाँ AI , जेमिनी (Gemini) जारी गर्थो

- कहिले ? : ६ डिसेम्बर २०२३
- जेमिनी सबैभन्दा उन्नत र सक्षम कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआई) मोडेल भएको गुगलले दावी गरेको थियो
- जेमिनिले फोटो, टेक्स्ट, भिडियो र भ्वाइसमा काम गर्न सक्ने गुगलले जनाएको छ
- गुगलले ओपन एआइको Chat GPT सार्वजनिक भए पछि आफ्नो त्यस्तै एआइ बार्ड (BARD) सार्वजनिक गरेको थियो
- ओपन एआइको Chat GPT लाइ ३० नोभेम्बर २०२२ मा सार्वजनिक गरिएको थियो

कुवेतका अमिर शेख नवाफको निधन

कुवेतका अमिर शेख नवाफ अल अहमद अल जावेर अल सबाको निधन भएको छ

- कहिले ? : १६ डिसेम्बर २०२३
- उनी २९ सेप्टेम्बर २०२० देखि कुवेतको अमिर बनेका थिए
- अब शेख नवाफको स्थानमा **मिसाल अल अहमद अल जावेर अल सबा त्यहाँका अमिर बनेका छन्**
- शेख नवाफको निधनको शोकमा नेपाल सरकारले देशभरका सरकारी कार्यालयहरू एवम् विदेशमा रहेका नेपाली राजदूतावास र नियोगहरूमा राष्ट्रिय झण्डा आधा झुकाई शोक मनाउने निर्णय गरेको छ

जिवाश्म इन्धनको विषयमा ऐतिहासिक सहमति गर्दै २८ औं कोप सम्मेलन सम्पन्न

COP 28 को उपलब्धि

- सम्मेलनले **जैविक इन्धनको विषयमा ऐतिहासिक 'युएई सहमति (UAE Consensus)** घोषणा गरेको छ
- द्रुत र न्यायसंगत र न्यायसंगत संक्रमणको लागि आधार तयार गरी जिवाश्म इन्धन युगको 'अन्त्यको सुरुवात' को संकेत गर्ने सहमति भएको हो

- यध्यपी आर्थिक सहायता र पारदर्शिताको विषयलाई लिएर विकासशिल र अल्पविकसित देशहरूले असन्तुष्टि जनाएका छन्
- विज्ञहरूले यो सम्मेलन पेरिस सम्मेलन पछिको सर्वाधिक उपलब्धिमुलक भएको प्रतिक्रिया दिएका छन्
- सम्मेलन मिति : **30 November – 12 December 2023**
- आयोजक : **युएई**
- आयोजना स्थल : **एक्सपो सिटि, दुबई**
- अध्यक्षता : **सुल्तान अल जाबेर**
- २७ औँ सम्मेलन : **इजिप्टको शर्म—एल—शेख शहर**
- सम्मेलनको नारा : **'partnership promotes progress'**
- नेपालबाट सहभागी : **प्रधानमन्त्रि पुष्प कमल दाहाल**
- नेपालको चासो र प्राथमिकता : सम्मेलनमा नेपालले जलवायु अनुकूलनमा थप प्रतिबद्धता र कार्यान्वयन, जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण, जलवायु वित्त, हानी तथा नोक्सानी, पेरिस सम्झौताको विश्वव्यापी प्रगति समीक्षा, पर्वतीय राष्ट्रहरूका समस्याको पहिचान

के हो जीन एडिटिड थेरापी ?

जीन एडिटिड थेरापीले अमेरिकामा मान्यता प्राप्त गरेको छ

- कहिले ? : २०२३ डिसेम्बर ८
- अमेरिकाको फुड एन्ड ड्रग एड्मिनिस्ट्रेसन (एफडीए)ले इतिहासमै पहिलोपटक मानवमा गरिने **'जीन एडिटिड थेरापी'लाई अनुमोदन** गरेको हो
- एफडीएले **सिकल सेल** नामक रगतको वंशाणुगत रोगको उपचारका लागि यसको स्वीकृति दिएको हो ।
- यसले सिकल सेल एनिमियाका साथै बेटा थालसिमिया भएका बिरामीको उपचारमा नयाँ आयाम थपेको छ ।
- थालसिमिया र सिकल सेल एनिमिया रोग अन्य मुलुकसँगै नेपालमा विषेश गरी पश्चिमका थारु समुदायमा व्याप्त छ ।

अन्तरराष्ट्रिय प्रहरी संगठन (इन्टरपोल)को ९१औँ महासभा सम्पन्न

अन्तरराष्ट्रिय प्रहरी संगठन (इन्टरपोल)को ९१औँ महासभा सम्पन्न भएको छ

- महासभा अवधि : २०२३ नोभेम्बर १२ देखि डिसेम्बर १ सम्म

- आयोजना स्थल : अष्ट्रियाको भियना
- नेपालबाट सहभागी : प्रहरी महानिरीक्षक वसन्तबहादुर कुँवर
- महासभामा सहभागी एक सय ९६ इन्टरपोल सदस्य राष्ट्रका प्रमुखबीच विश्वलाई सुरक्षित बनाउन सहकार्य गर्नेबारेमा छलफल भएको थियो
- सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको सफल आरोहण गरी चुचुरोमा नेपालको राष्ट्रिय झण्डा, इन्टरपोलको झण्डा र नेपाल प्रहरीको झण्डा फहराउन सफल प्रहरी वरिष्ठ नायब निरीक्षक पुरुषोत्तम नेपालीलाई महासभामा सम्मान गरिएको थियो ।

इन्टरपोल स्थापनाको १०० वर्ष

- स्थापना : सन् १९२३ सेप्टेम्बर ७
- हाल सदस्य संख्या : १९६
- मुख्यालय : लियोन, फ्रान्स
- ९२ औँ महासभा : सन् २०२४ मा बेलायतको ग्लासगो
- ९३औँ महासभा : सन् २०२५ मा मोरक्कोको माराके

अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति स्थापनासम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय सम्मेलन सम्पन्न

अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति स्थापनासम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय सम्मेलन २०२३ सम्पन्न भएको छ

- सम्मेलन अवधि : २०२३ डिसेम्बर ५-६
- सम्मेलन स्थान : घानाको राजधानी आक्रामा
- आयोजक : संयुक्त राष्ट्र संघ
- नेपालबाट सहभागी : उपप्रधानमन्त्री एवं रक्षामन्त्री पूर्णबहादुर खड्का
- सम्मेलनमा शान्ति स्थापनासम्बन्धी समस्या तथा चुनौती र तिनको समाधानबारे छलफल भएको छ
- शान्ति स्थापनाको लागि महासचिव एन्टेनियो गुटेरेस ले सन् २०१८ देखि Action for Peacekeeping कार्यक्रम अघि सारेका छन् जसलाई A4P पनि भनिन्छ
- A4P लाइ अझ सशक्त बनाउन आजभोली A4P+ कार्यक्रम अघि सारिएको छ जसले सरोकारवालालाई आपसी सहयोगको लागि आह्वान गर्दछ

सन २०२३ को अक्स्फोर्ड बर्ष शब्द रिज

Rizz सन २०२३ को अक्स्फोर्ड बर्ष शब्द बनेको छ

- **Oxford word of the year 2023 : Rizz**
- **Rizz** को अर्थ : आफ्नो कला वा आकर्षणले अरुलाई प्रभावित गर्ने कला
- यो शब्दलाई सन् २०२१ देखि अमेरिकी युट्युबर काइ केनेटले (Kai Cenat) प्रयोग गर्न सुरु गरेका थिए

राष्ट्र संघद्वारा गाजामा शक्तिशाली धारा लागु

राष्ट्र संघले गाजामा बडापत्रको शक्तिशाली धारा लागु गरेको छ

- कहिले ? : ७ डिसेम्बर २०२३
- धारा ९९ राष्ट्रसंघको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण प्रावधान मानिन्छ ।
- राष्ट्रसंघको इतिहासमा यो धारा अहिलेसम्म केवल ९ पटक मात्र प्रयोग भएको छ ।
- धारा-९९ ले महासचिवलाई 'अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति सुरक्षामा असर पुऱ्याउन सक्ने कुनै पनि विषयलाई सुरक्षा परिषद्को ध्यान केन्द्रित' गर्न सक्ने अधिकार दिएको छ ।
- गुटेरसले राष्ट्रसंघका सदस्य मुलुकहरूलाई ध्यान केन्द्रित गर्न पनि धारा-९९ लागू गरेका हुन् ।

टेलर स्विफ्ट बनिन Times Person of the year २०२३

Times Person of the year 2023

- विजेता : टेलर स्विफ्ट (अमेरिकी गायिका)
- घोषणा मिति : ६ डिसेम्बर २०२३
- टेलर स्विफ्ट सन् २०१७ मा "Silence Breakers" अभियान अन्तर्गत पनि Times Person of the year घोषित भएकी थिइन्
- सन् २०२२ को Times Person of the year युकेनी राष्ट्रपति भ्लादिमिर जेलेन्सकी घोषित भएका थिए

विश्वविख्यात कूटनीतिज्ञ हेनरी किसिन्जरको निधन

विश्वविख्यात कूटनीतिज्ञ तथा नोबेल विजेता हेनरी किसिन्जरको १०० वर्षमा निधन भएको छ

- कहिले ? : २९ नोभेम्बर २०२३
- किसिन्जरले सन् १९७३ मा नोबेल शान्ति पुरस्कारसमेत पाएका थिए ।

- भियतनाम युद्ध रोक्न महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको भन्दै स्विडिस एकेडेमीले किसिन्जर र भियतनामी कूटनीतिज्ञ ली डक थोलाई त्यस वर्ष संयुक्त रूपमा नोबेल शान्ति पुरस्कार दिएको थियो ।
- कूटनीतिसम्बन्धी थुप्रै पुस्तक लेखेका किसिन्जरको पछिल्लो पटक अप्रिल २०२२ मा 'लिडरसिप : सिक्स स्टडिज इन वर्ल्ड स्ट्राटेजी' हो
- उनका थप पुस्तक :
  - - अन चाइना
  - - डिप्लोमेसी

स्पेन र अर्जेन्टिनामा प्रधानमन्त्री / राष्ट्रपति निर्वाचित

पेद्रो सान्चेज स्पेनको प्रधानमन्त्री निर्वाचित

- कहिले ? : १६ नोभेम्बर २०२३
- उनी दोस्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित भएका हुन्
- राजनीतिक दल : **Spanish Socialist Workers' Party**

अर्जेन्टिनामा माइली बने राष्ट्रपति

- नाम : **जेभियर माइली (Javier Milei)**
- निर्वाचित मिति : १९ नोभेम्बर २०२३
- पार्टी : **The Libertarian Party**
- उनले १० डिसेम्बर २०२३ मा आफ्नो कार्यकाल सुरु गर्नेछन्
-

अन्तर व्यवस्थापिका संघको १४७ औं महासभा सम्पन्न

अन्तर व्यवस्थापिका संघ (आईपीयू) को १४७ औं महासभा सम्पन्न भएको छ

- कहिले ? : २०२३ अक्टोबर २७
- आयोजना स्थल : अंगोलाको लुवान्डा
- सम्मेलन अवधि : २०२३ अक्टोबर २३ देखि २७
- नेपालबाट सहभागी : राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष गणेशप्रसाद तिमिल्सिना
- सम्मेलनको नारा : 'शान्ति, न्याय र सशक्त निकायहरूका लागि संसदीय सक्रियता'
- IPU विश्वका देशहरूको व्यवस्थापिकाको संगठन हो ,

- यसको स्थापना : सन् १९८९
- मुख्यालय : स्विजरल्याण्डको जेनेभामा

हमास द्वारा इजरायलमा आक्रमण १० नेपालीको मृत्यु

हमास द्वारा इजरायलमा गरिएको आक्रमणमा १० नेपालीको निधन भएको छ

- कहिले ? : ७ अक्टोबर २०२३ (२० असोज २०८०)
- यो घटनामा नेपालका १० जना विद्यार्थी को समेत निधन भएको छ
- हमासले यो आक्रमणलाई अपरेसन अल अक्सा फ्लड नाम दिएको छ,
- आक्रमण पश्चात इजरायलले देश पूर्ण युद्धमा रहेको घोषणा गर्दै Operation Swords of Iron चलाएको छ

माल्दिभ्सको राष्ट्रपतीय निर्वाचनमा मोहम्मद मुइज्जु विजयी

माल्दिभ्सको राष्ट्रपतीय निर्वाचनमा मोहम्मद मुइज्जु विजयी भएका छन्

- निर्वाचित राष्ट्रपति : मोहम्मद मुइज्जु
- राजनीतिक पार्टी : प्रोग्रेसिभ पार्टी अफ माल्दिभ्स (पीपीएम)
- मुइज्जुले वर्तमान राष्ट्रपति इब्राहिम सोलिहलाई पराजित गर्दै निर्वाचनमा ५३ प्रतिशतभन्दा बढी मत प्राप्त गरेका
- उनले १७ नोभेम्बर २०२३ बाट आफ्नो कार्यकाल सुरु गर्नेछन

७८ औं संयुक्त राष्ट्र संघीय महासभा २०२३ सम्पन्न

७८ औं संयुक्त राष्ट्र संघीय महासभा २०२३ सम्पन्न भएको छ

- संचालन मिति : २०२३ सेप्टेम्बर ५-२६
- उच्च स्तरीय मितिङ्ग : २०२३ सेप्टेम्बर १९-२६
- अध्यक्षता : डेनिस फ्रान्सिस (संयुक्त राष्ट्र संघ को लागी त्रिनिडाड र टोबागो को स्थायी प्रतिनिधि)
- आयोजना स्थल : संयुक्त राष्ट्र संघको मुख्यालयमा महासभा हल
- नेपालबाट सहभागिता र सम्बोधन : प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल
- सम्मेलनको नारा : "Rebuilding trust and reigniting global solidarity: Accelerating action on the 2030 Agenda and its Sustainable Development Goals towards peace, prosperity, progress and the sustainability for all."

मोरक्कोमा शक्तिशाली भूकम्प , हजारौको मृत्यु

मोरक्कोमा शक्तिशाली भूकम्प गएको छ

- कहिले ? : २०२३ सेप्टेम्बर ८
- भूकम्पको तिब्रता : ६.८ रेक्टर स्केल
- माराकेसको लगभग ७० किलोमिटर दक्षिणपश्चिम केन्द्रबिन्दु पारेर भूकम्प गएको हो,
- तरौडान्ट र माराकेस सहरहरूमा भूकम्पका कारण धेरै घरहरू भत्किएका छन् भने हाल सम्म २९०० भन्दा बढीको निधन भएको छ

१८ औं G 20 सम्मेलन सम्पन्न

१८ औं G 20 सम्मेलन भारतको नयाँ दिल्लीमा सम्पन्न भएको छ

- कहिले ? : २०२३ सेप्टेम्बर ९ र १०
- आयोजक : भारत (नयाँ दिल्ली)
- सम्मेलन : १८ औं
- नारा : **Vasudhaiva Kutumbakam (One Earth, One Family, One Future)**
- अध्यक्षता : नरेन्द्र मोदी (भारतका प्रधानमन्त्री)
- १७ औं सम्मेलन : इन्डोनेसियाको बालीमा आयोजना गरिएको थियो
- १९ औं सम्मेलन : ब्राजिलको रियो द जेनेरियोमा आयोजना गरिने
- पहिलो सम्मेलन : सन् २००८ नोभेम्बर १४ र १५ मा अमेरिकाको वासिंगटन डिसीमा आयोजना गरिएको

१८ औं सम्मेलनका महत्वपूर्ण उपलब्धि :

- G-20 इतिहासमै पहिलोपल्ट साझा घोषणापत्र (**नयाँ दिल्ली—जी—२० लिडर्स घोषणापत्र**) जारी
- अफ्रिकन युनियनलाई **G20 समुहको सदस्यता दिने निर्णय**
- जैविक इन्धनको दिगो प्रयोग र विकास सम्बन्धि नयाँ संस्थाको स्थापना, संस्थाको नाम : **Global Biofuel Alliance (GBA)**
- भारत देखि मध्यपूर्व र युरोप जोड्ने आर्थिक करिडोरको स्थापना : **India-Middle East-Europe Economic Corridor** (यसमा India, Saudi Arabia, the United Arab Emirates, Jordan, Israel र the European Union संलग्न छन्)

G 20 सदस्यहरू : २१ वटा (Argentina, Australia, Brazil, Canada, China, France, Germany, India, Indonesia, Italy, Japan, Mexico, Russia, Saudi Arabia, South Africa, South Korea, Turkey, the United Kingdom, the United States, the European Union र the African Union)

G 20 का स्थायी आमन्त्रित सदस्य (११ वटा)

- Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)
- Financial Stability Board (FSB)
- International Labour Organization (ILO)
- International Monetary Fund (IMF)
- Spain
- New Partnership for Africa's Development (AUDA-NEPAD)
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)
- United Nations (UN)
- World Bank Group (WBG)
- World Health Organization (WHO)
- World Trade Organization (WTO)

जापानद्वारा चन्द्रमामा यान प्रक्षेपण

जापानले चन्द्रमामा यान प्रक्षेपण गरेको छ

- कहिले ? : ७ सेप्टेम्बर २०२३ (भाद्र २१, २०८०)
- मिसनको नाम : मून स्नाइपर (Moon Sniper)
- प्रक्षेपण गरिएको यानको नाम : **SLIM (Smart Lander for Investigating Moon)**
- जापानको अन्तरिक्ष संस्था : **JAXA (Japan Aerospace Exploration Agency)**
- यो मिसन झन्डै पाँच महिनाभित्र अर्थात् आउँदो फेब्रुअरीमा चन्द्रमाको सतहमा अवतरण हुनेछ
- यो मिसन सफल भयो भने जापान चन्द्रमाको सतहमा अवतरण गर्ने विश्वको पाँचौँ देश हुनेछ ।
- अहिलेसम्म **अमेरिका, रुस, चीन र भारत**ले मात्रै चन्द्रमामा आफ्नो मिसन सफलतापूर्वक अवतरण गरेका छन् ।

आसियानको ४३ औं शिखर सम्मेलन

- ❖ कहिले ? : सन् २०२३ सेप्टेम्बर ४ देखि ७
- ❖ कहा : इन्डोनेसियाको जाकर्तामा
- ❖ सम्मेलनको नारा (Theme)" ASEAN Matters: Epicentrum of Growth " राखिएको थियो,
- ❖ ४४ औं सम्मेलन लाओसमा आयोजना हुनेछ,

ASEAN बारे थप जानकारी :

- ❖ स्थापना : सन् 1967
- ❖ संस्थापक राष्ट्र : Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thailand
- ❖ पुरा रूप : Association of Southeast Asian Nations
- ❖ नारा : “One Vision, One Identity, One Community”
- ❖ सदस्य राष्ट्र : Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thailand, Brunei, Vietnam, Laos, Myanmar, Cambodia (१० राष्ट्र)

सिङ्गापुरको राष्ट्रपतिमा थर्मन शान्मुगररत्नम विजयी

सिङ्गापुरको राष्ट्रपतिमा थर्मन शान्मुगररत्नम विजयी भएका छन्

- कहिले ? : २ सेप्टेम्बर २०२३ (२०८० भदौ १६)
- विजयी राष्ट्रपति : थर्मन शान्मुगररत्नम
- उनी उपप्रधानमन्त्री तथा अर्थमन्त्री, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष आईएमएफको प्रमुख समेत भैसकेका व्यक्ति हुन्
- उनले ७०.४% मत प्राप्त गरे भने प्रतिस्पर्धी एनजी कोक सडले १५.७२% मत प्राप्त गरेका थिए
- उनको कार्यकाल १४ सेप्टेम्बर २०२३ बाट सुरु हुनेछ

भारतद्वारा सौर्य मिसनको सफल प्रक्षेपण

भारतले आफ्नो पहिलो सौर्य मिसनको सफल प्रक्षेपण गरेको छ

- कहिले ? : २ सेप्टेम्बर २०२३ (२०८० भदौ १६)
- मिसनको नाम : आदित्य एल १ (Aditya L1)
- प्रक्षेपण गर्ने निकाय : इसरो (ISRO)
- ISRO : Indian Space Research Organisation (ISRO)
- ISRO को स्थापना : १५ अगस्त १९५९

आदित्य L 1 बारेमा जानकारी :

- भारतको पहिलो सौर्य मिसन
- श्रीहरिकोटबाट स्थानीय समयअनुसार विहान ११:५० बजे अन्तरिक्षतर्फ प्रस्थान गरेको
- अन्तरिक्षमा यान पुग्ने स्थान : Lagrange Point (लेगरञ्ज प्वाइन्ट)
- लेगरञ्ज प्वाइन्ट : जहाँ सूर्य र पृथ्वीको गुरुत्वाकर्षण बल सन्तुलित हुन्छ
- इन्धन खपत कम गर्न अन्तरिक्षमा यी बिन्दुहरू अन्तरिक्ष यान द्वारा प्रयोग गर्ने गरिन्छ

- यो ठाउँको नाम फ्रान्सेली गणितज्ञ जोसेफ लुइस लेगरञ्जको नामबाट राखिएको हो । उनले १८ औं शताब्दीमा यो बिन्दुको बारेमा खोज गरेका थिए ।
- आदित्य —एल १ लेगरञ्ज प्वाइन्टमा पुगेमा यसले सूर्यको सबभन्दा बाहिरी सतहको कामको अध्ययन गर्नेछ ।
- यो मिसनले दिने जानकारीबाट सूर्यका बारेमा मानव समुदायको बुझाइ अझ राम्रो बनाउन महत्वपूर्ण हुने विश्वास लिइएको छ

१५ औं ब्रिक्स (BRICS) सम्मेलन सम्पन्न

१५ औं ब्रिक्स (BRICS) सम्मेलन सम्पन्न भएको छ

- कहिले ? : २४ अगस्त २०२३
- सम्मेलन सुरु : २२ अगस्त २०२३
- आयोजक देश : दक्षिण अफ्रिका
- अध्यक्षता : सिरिल रामाफोसा (दक्षिण अफ्रिकाका राष्ट्रपति)

महत्वपूर्ण निर्णय :

- यो सम्मेलनले ब्रिक्समा थप ६ देशलाई सदस्यता दिने निर्णय गरेको छ ,
- थपिने ६ देशहरू : अर्जेन्टिना , इजिप्ट , इथियोपिया , इरान , साउदी अरेबिया र संयुक्त अरब इमिरेट्स
- थपिएका देशको कार्यकाल सुरु : १ जनवरी २०२४

ब्रिक्सको बारेमा जानकारी

- स्थापना : सेप्टेम्बर २००६
- सुरुवाती सदस्य : भारत, ब्राजिल, रुस र चीन (BRIC नाम रहेको)
- थप सदस्य : दक्षिण अफ्रिका (सन् २०१० बाट)
- हाल सदस्य : ५
- पहिलो सम्मेलन : १६ जुन २००९ (रुस)
- १४ औं सम्मेलन : २३ जुन २०२२ (चिन)

भारतको चन्द्रयान - ३ चन्द्रमामा सफल अवतरण

भारतको चन्द्रयान - ३ चन्द्रमामा सफल अवतरण गरेको छ

- कहिले ? : २३ अगस्त २०२३
- चन्द्रयान ३ प्रक्षेपण गरिएको मिति : १४ जुलाई २०२३
- यो संगै भारत चन्द्रमाको दक्षिण क्षेत्रमा यान अवतरण गराउने पहिलो देश बनेको छ भने चन्द्रमामा यान अवतरण गराउने गराउने चौथो देश बनेको छ
- प्रक्षेपण गर्ने संस्था : ISRO (इसरो)
- ISRO को पुरा रूप : Indian Space Research Organization
- ISRO को स्थापना : १५ अगस्त १९६९
- मुख्यालय : बैंगलोर , कर्नाटका

- हालसम्म चन्द्रमामा यान अवतरण गराउने देशहरू :
- रुस : ३ जनवरी १९६६ (Soft landing), १२ सेप्टेम्बर १९५९ (hard landing)
- अमेरिका : २ जुन १९६६ (soft landing)
- चीन : १४ डिसेम्बर २०१३ (चाङ्ग ३)
- भारत : २३ अगस्त २०२३ (चंद्रयान ३)

चन्द्रयान ३ को बारेमा जानकारी !

- ल्याण्डरको नाम : विक्रम
- रोभरको नाम : प्रज्ञान

बस्न योग्य सहरहरूको सूची २०२३

बस्न योग्य सहरहरूको सूची २०२३ सार्वजनिक भएको छ

- कहिले ? : सन् २०२३ जुलाई २४
- सूची प्रकाशित गर्ने निकाय : इकोनोमिस्ट इन्टेलिजेन्स युनिट
- प्रतिवेदनको नाम : The global liveability index 2023
- विश्वका १७३ शहरलाई समेटेर सूची प्रकाशित गरिएको हो,
- यो सूचीमा नेपालका कुनै शहर समावेश गरिएको छैन

बस्न योग्य शिर्ष ५ शहर :

1. भियना, अष्ट्रिया
2. कोपनहेगन, डेनमार्क
3. मेलबर्न, अष्ट्रेलिया
4. सिड्नी, अष्ट्रेलिया
5. भ्यानकुभर, क्यानाडा

बस्न अयोग्य शहरहरू :

- १७३ औं : दमास्कस, सिरिया
- १७२ औं : ट्रिपोली, लिबिया
- १७१ औं : अल्जियर्स, अल्जेरिया
- १७० औं : लागोस, नाइजेरिया
- १६९ औं : कराची, पाकिस्तान

बिम्स्टेक सदस्य मुलुकका परराष्ट्र (विदेश) मन्त्रीहरूको बैठक सम्पन्न

बिम्स्टेक सदस्य मुलुकका परराष्ट्र (विदेश) मन्त्रीहरूको बैठक सम्पन्न भएको छ

- कहिले ? : २०२३ जुलाई १७ (२०८० श्रावण २)
- कहाँ ? : थाइल्यान्डको राजधानी बैंकक
- नेपालबाट सहभागिता : परराष्ट्रमन्त्री एनपी साउद
- बैंककमा बिम्स्टेक सदस्य राष्ट्रका विदेशमन्त्रीहरूले आपसी सहयोगलाई सुदृढ पार्ने उपायहरूमा छलफल भएको,
- बिम्स्टेकमा नेपाल, भारत, भुटान, बंगलादेश, श्रीलंका, थाइल्याण्ड र म्यानमार सदस्य छन् ।

विश्व शान्ति सूचकांक २०२३

विश्व शान्ति सूचकांक २०२३ सार्वजनिक भएको छ

- प्रकाशित गर्ने निकाय : **Institute for Economics and Peace (IEP)**
- सर्वेक्षणमा सहभागी देशको संख्या : १६३
- नेपालको स्थान : ७९ औं
- नेपालले प्राप्त गरेको अंक : २.०
- नेपाल सन् २०२२ मा ७३ औं स्थानमा रहेको थियो

विश्वका सबैभन्दा शान्त देशहरु

1. आइसल्याण्ड
2. डेनमार्क
3. आयरल्याण्ड
4. न्युजिल्यान्ड
5. अष्ट्रीया

विश्वका सबैभन्दा अशान्त देशहरु

- १५९ औं - कंगो
- १६० औं - दक्षिण सुडान
- १६१ औं - सिरिया
- १६२ औं - यमन
- १६३ औं - अफगानिस्तान

दक्षिण एसियाको अवस्था :

1. भुटान - १७ औं स्थान
2. नेपाल - ७९ औं स्थान
3. बंगलादेश - ८८ औं स्थान
4. श्रीलंका - १०७ औं स्थान
5. भारत - १२६ औं स्थान
6. पाकिस्तान - १४६ औं स्थान
7. अफगानिस्तान - १६३ औं स्थान

टाइटनिकको अवशेष हेर्न गएको पनडुब्बी दुर्घटना

टाइटन नामक पनडुब्बीमा सवार ५ जनाकै निधन

- दुर्घटना मिति : १८ जुन २०२३
- पनडुब्बीको नाम : टाइटान
- दुर्घटना भएको क्षेत्र : एटलान्टिक (आन्ध्र) महासागर
- यात्राको प्रबन्ध गर्ने कम्पनी : ओसनगेट

- यात्रा सुरु गरेको १ घण्टा ४५ मिनेटमा नै पनडुब्बीको आ नो जहाज पोलार प्रिन्ससँगको सम्पर्क टुटेको थियो ।
- मृत्यु हुनेमा बेलायतका अर्बपति व्यापारी हमिस हार्डिङ पाकिस्तानी मूलका अर्बपति एवं व्यापारी साहजादा दाउद र उनका छोरा सुलेमान दाउद फ्रान्सेली एक्सप्लोरर पल-अनरी नार्जोलेट र ओसनगेटका सीईओ स्टकटन रस रहेका छन्

टाइटानिक जहाज :

- टाइटानिक जहाज : सन् १९१२ अप्रिल १५ मा दुर्घटना भएको थियो ,
- हाल यसको भग्नावशेष एटलान्टिक (आन्ध्र) महासागरमा ३८०० मिटरको गहिराइमा अवस्थित छ
- भग्नावशेष पत्ता लागेको मिति : सन् १९८५ सप्टेम्बर १

भारतको ओडिसामा भयानक रेल दुर्घटना

भारतको ओडिसामा रेल दुर्घटना भएको छ

- कहिले ? : २०८० जेठ १९ (२०२३ जुन २)
- ओडिसा राज्यको बालासोर जिल्लामा उक्त दुर्घटना भएको थियो
- कोरोमंडल ट्रेन, हावड़ा एक्सप्रेस र मालगाडी ट्रेन एक आपसमा ठोक्किन पुगेका थिए
- दुर्घटनामा परि २८० जनाको मृत्यु भएको थियो

G-7 राष्ट्रहरूको ४९ औं सम्मेलन

G-7 राष्ट्रहरूको ४९ औं सम्मेलन सम्पन्न भएको छ

- कहिले ? : २०२३ मे १९-२१
- आयोजना स्थल : जापानको हिरोसिमामा
- सम्मेलनले चीनको आर्थिक र सैन्य गतिविधिबारे चिन्ता व्यक्त गरेको छ ।
- यो सम्मेलनमा भियतनाम र युक्रेनलाई समेत आमन्त्रण गरिएको थियो
- जी-सेभेन समूहमा सात प्रमुख विकसित देश क्यानडा, फ्रान्स, जर्मनी, इटली, जापान, बेलायत र अमेरिका रहेका छन् ।
- ५० औं जी ७ सम्मेलन फासानो अपुलिया, इटाली मा २०२४ जुन १३-१५ सम्म हुनेछ

चिनिया युवती बनिन सबैभन्दा कम उमेरमा सगरमाथा आरोहण गर्ने महिला

- कहिले ? : २०८० जेठ १ (२०२३ मे १५)
- चिनिया युवतीको नाम : शुई चो युआन
- उमेर : १६ वर्ष

- सगरमाथाको चुचुरोको दक्षिणी मोहडाबाट आरोहण गरेकी हुन्
- १६ वर्षमुनिका व्यक्तिलाई सगरमाथा आरोहणको अनुमति दिने कानुनी प्रावधान छैन ।

अन्तरिक्षमा जाने पहिलो अरबी महिला

रेयाना बर्नावी बनिन अन्तरिक्ष पुग्ने पहिलो अरबी महिला

- कहिले ? : २०२३ मे २१
- नाम : रेयाना बर्नावी
- स्पेस एक्सको फल्कन-९ रकेटमार्फत् अन्तरिक्षमा गएकी हुन्
- बर्नावीसँगै पुरुष अन्तरिक्षयात्री तथा मिसन विशेषज्ञ अली अलकर्नी पनि अन्तरिक्ष पुगेका छन् ।
- साउदी अरबमा महिलाहरूले आफैँ गाडी चलाउने अधिकार सन् २०१८ मा मात्रै पाएका थिए ।

राष्ट्र संघीय सुरक्षा परिषदमा ५ नयाँ सदस्य निर्वाचित

- ❖ निर्वाचित मिति : २०२३ जुन ६
- ❖ निर्वाचित नयाँ सदस्य : अल्जेरिया, गुयना, गणतान्त्रीक कोरिया, सियरालियोन र स्लोभेनिया
- ❖ नयाँ सदस्यको कार्यकाल २०२४ जनवरी १ बाट सुरु हुनेछ !

सुरक्षा परिषदको बनोट :

- ❖ संयुक्त राष्ट्रसंघका ६ वटा अंगहरू मध्येको एउटा सुरक्षा परिषद हो !
- ❖ सुरक्षा परिषदमा १५ देश सदस्य रहन्छन् !
- ❖ १५ सदस्य मध्ये भिटो पावर भएका ५ सदस्य स्थायी सदस्य हुन्छन् भने विभिन्न क्षेत्रबाट निर्वाचित अन्य १० देश अस्थायी सदस्य हुन्छन् !
- ❖ अस्थायी सदस्यको कार्यकाल २ वर्षको हुन्छ,
- ❖ प्रत्येक वर्ष ५ अस्थायी सदस्यको कार्यकाल सकिन्छ भने ५ नयाँ अस्थायी सदस्यको कार्यकाल सुरु हुन्छ !

सुरक्षा परिषदका स्थायी सदस्य राष्ट्रहरू :

- ❖ अमेरिका
- ❖ बेलायत
- ❖ फ्रान्स
- ❖ रुस
- ❖ चिन

२०२३ डिसेम्बरमा कार्यकाल सकिने अस्थायी सदस्यहरू

- ❖ अल्बानिया
- ❖ ब्राजिल
- ❖ गोबान
- ❖ घाना

❖ युएइ

२०२४ डिसेम्बरमा कार्यकाल सकिने अस्थायी सदस्यहरू

❖ इक्वेडर

❖ जापान

❖ माल्टा

❖ मोजाम्बिक

❖ स्विजरल्याण्ड

कुन कुन क्षेत्रबाट कति देश छानिन्छन् ?

❖ अफ्रिका क्षेत्र : ३

❖ ल्याटिन अमेरिका र क्यारेबियन क्षेत्र - २

❖ एसिया प्यासिफिक - २

❖ पश्चिम युरोप र अन्य देश - २

❖ पूर्वी युरोप - १

सिरिया पुन : अरब लिगको सदस्य

सिरिया पुन : अरब लिगको सदस्य भएको छ

❖ कहिले ? : ७ मे २०२३

❖ सिरियालाई सन् २०११ नोभेम्बर ११ मा अरब लिगको सदस्यबाट हटाइएको थियो (लोकतन्त्र समर्थक विरोध प्रदर्शनहरूको क्रूर दमनका कारण)

❖ सिरिया अरब लिगको संस्थापक ६ देश मध्ये १ हो

अरब लिग को बारेमा जानकारी :

❖ स्थापना : सन् १९४५ मार्च २२

❖ संस्थापक सदस्य : ६ (इजिप्ट, इराक, जोर्डन, लेबनान, साउदीअरेबिया, सिरिया)

❖ हाल सदस्य संख्या : २२

❖ प्रधान कार्यालय : इजिप्टको कायरोमा

❖ सदस्य राष्ट्रहरू : Algeria, Bahrain, Comoros, Djibouti, Egypt, Iraq, Jordan, Kuwait, Lebanon, Libya, Mauritania, Morocco, Oman, Palestine, Qatar, Saudi Arabia, Somalia, Sudan, Syria, Tunisia, United Arab Emirates, Yemen

बेलायतका राजा चार्ल्स तृतीयको राज्याभिषेक

बेलायतका राजा चार्ल्स तृतीयको राज्याभिषेक सम्पन्न

❖ कहिले ? : २०२३ मे ६ (२०८० बैशाख २३)

❖ लन्डनको प्रसिद्ध गिर्जाघर वेस्टमिन्स्टर एबीमा राज्याभिषेक समारोहको आयोजना भएको थियो,

- ❖ २ दशमलव २३ किलो तौलको सुन र हीरा जवाहरात जडित श्रीपेच राजाहरूले राज्याभिषेकको बेला मात्रै पहिरन्छन्।
- ❖ राजमुकुट पछिल्लो पटक सन् १९५३ मा महारानी एलिजाबेथले उहाँको राज्याभिषेकमा पहिरिनुभएको थियो।
- ❖ चार्ल्स तृतीय राजा बनेका : १० सेप्टेम्बर २०२२
- ❖ पुरा नाम : Charles Philip Arthur George
- ❖ यस अघि बेलायतको राष्ट्र प्रमुखको रूपमा रहेकी रानी एलिजावेथ द्वितीयको ८ सेप्टेम्बर २०२२ मा निधन भएको थियो,
- ❖ एलिजावेथ द्वितीय बेलायतमा सर्वाधिक शासन गर्ने राष्ट्र प्रमुख थिइन्

कोरोनाको विश्वव्यापी स्वास्थ्य सङ्कटकाल सकिएको घोषणा

WHO ले कोरोना त्रिविश्वव्यापी स्वास्थ्य सङ्कटकाल सकिएको घोषणा गरेको छ

- ❖ कहिले ? : २०२३ मे ५ (२०८० बैशाख २२)
- ❖ सन् २०२१ को जनवरीमा हरेक हप्ता औसतमा एक लाख जना कोरोना संक्रमितको ज्यान जाने गरेकोमा यो सङ्ख्या अहिले तीन हजार पाँच सय जनामा भरेको डब्ल्यूएचओले जनाएको छ।
- ❖ डब्ल्यूएचओ प्रमुख टेड्रोस एडहानोम गेब्रेयससले कोरोना महामारीका विश्वभर कम्तीमा ७० लाख मानिसको ज्यान गएको बताउनुभयो।
- ❖ WHO ले ३० जनवरी २०२० मा कोरोनालाई त्रिविश्वव्यापी स्वास्थ्य सङ्कटकाल घोषणा गरेको थियो

भारत बन्थो विश्वको सबैभन्दा धेरै जनसंख्या भएको देश

भारत विश्वको सबैभन्दा धेरै जनसंख्या भएको देश बनेको छ

- ❖ संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (यु.एन.एफ.पी.ए.) ले भारतलाई सबैभन्दा बढी जनसंख्या भएको देशको सूचीमा सूचीकृत गरेको हो।
- ❖ भारत चीनभन्दा २९ लाख बढी जनसंख्या भएको देश बनेको छ।
- ❖ यूएनएफपीएको द स्टेट अफ वर्ल्ड पपुलेसन रिपोर्ट, २०२३ मा भारतको जनसंख्या एक अर्ब ४२ करोड ८६ लाख र चीनको जनसंख्या एक अर्ब ४२ करोड ५७ लाख रहेको उल्लेख छ।

विश्वका सबैभन्दा बढी जनसंख्या भएका देशहरू

- ❖ भारत
- ❖ चिन
- ❖ अमेरिका
- ❖ इन्डोनेसिया
- ❖ पाकिस्तान

फिनल्याण्ड बन्थो नेटो सदस्य राष्ट्र

- ❖ कहिले ? : ४ अप्रिल २०२३
- ❖ कति औँ सदस्य ? : ३१ औँ सदस्य

❖ रुसले युक्रेनमा आक्रमण गरे संगै सैनिक असंलग्नताको नीति लिएको युक्रेन नेटो प्रवेश गरेको हो, नेटो के हो ?

❖ **NATO : North Atlantic Treaty Organization**

❖ स्थापना : ४ अप्रिल १९४९

❖ हाल सदस्य संख्या : ३१ (फिनल्याण्ड अन्तिम)

❖ मुख्यालय : ब्रसेल्स, बेल्जियम

❖ हाल महासचिव : जेन्स स्टोटेन्वर्ग

❖ उत्तर एट्लान्टिक सन्धि सङ्गठन नेटो एउटा सैन्य गठबन्धन हो जुन सन् १९४९ मा १२ देश मिलेर गठन गरेका थिए।

❖ ती देशमा बेल्जियम, क्यानडा, डेनमार्क, फ्रान्स, आइसल्यान्ड, इटली, लक्जेमबर्ग, द नेदरल्यान्ड्स, नर्वे, पोर्चुगल, यूके र अमेरिका रहेका थिए।

❖ कुनै एक सदस्य राष्ट्रविरुद्ध सशस्त्र हमला भए एकअर्काको सहायता गर्ने सहमति यी सदस्य राष्ट्रहरूले गरेका थिए।

दोस्रो डेमोक्रेटिक समिट सम्पन्न

दोस्रो समिट फर डेमोक्रेसी सम्पन्न भएको छ

❖ सम्मेलन अवधि : २९-३० मार्च २०२३ (१५-१६ चैत्र २०७९)

❖ आयोजक : अमेरिका

❖ सह आयोजक : नेदरल्याण्ड, कोस्टारिका, जिम्बावे र दक्षिण कोरिया

❖ सम्मेलन भर्चुअल रूपमा आयोजना गरिएको थियो

❖ नेपाल बाट प्रधानमन्त्री पुष्प कमल दाहालले सम्बोधन गरेका थिए

❖ पहिलो डेमोक्रेसी समिट आयोजना मिति : ९-१० डिसेम्बर २०२१

ली चियाङ बने चीनका नयाँ प्रधानमन्त्री

ली चियाङ चीनका नयाँ प्रधानमन्त्रीमा निर्वाचित भएका छन्

❖ कहिले ? : ११ मार्च २०२३

❖ चिनियाँ संसद् जनकंग्रेसले २,९३६ भोट सहित उनलाई निर्वाचित गराएको हो,

❖ ली चियाङ, राष्ट्रपति सी चिनफिङका विश्वासपात्रका रूपमा चिनित्छन

❖ यस अघिका प्रधानमन्त्री : ली खच्छ्याङ

सी चिनफिङ तेस्रो कार्यकालको लागि चीनको राष्ट्रपति चयन

सी चिनफिङ तेस्रो कार्यकालको लागि चीनको राष्ट्रपति चयन भएका छन्

❖ कहिले ? : १० मार्च २०२३

❖ चिनियाँ जनकंग्रेसको १४औँ वार्षिक अधिवेशनले सर्वसम्मत रूपमा ६९ वर्षीय सीलाई जनगणतन्त्र चीनको राष्ट्रपति तथा केन्द्रीय सैनिक आयोग(सीएमसी)को अध्यक्षमा चयन गरेको हो ।

- ❖ सन् २०१८ मा संविधानमा २ कार्यकालभन्दा बढी राष्ट्रपति बन्न नपाइने प्रावधान संशोधन गरिएपछि सीलाई तेस्रो पटक राष्ट्रपति बन्ने ढोका खुलेको हो ।
- ❖ उनि सन् २०१३ मार्च १४ मा पहिलोपटक चीनको राष्ट्रपति भएका थिए

अतिकम विकसित मुलुकहरू (एलडीसी)को ५ औं सम्मेलन

अतिकम विकसित मुलुकहरू (एलडीसी)को ५ औं सम्मेलन सम्पन्न भएको छ

- ❖ सम्मेलन सुरु : २०२३ मार्च ५
- ❖ सम्मेलन समापन : २०२३ मार्च ९
- ❖ सम्मेलन भएको स्थान : दोहा, कतार
- ❖ नेपालको प्रतिनिधित्व : उपप्रधान एवं भौतिक पूर्वाधार तथा यातायातमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठ
- ❖ सम्मेलनको मुख्य बहस : सम्भावनादेखि समृद्धिसम्म विषयमा
- ❖ विश्वका अति कम विकसित देशहरू सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने दौडमा रहेका छन् ।

तथ्यांकमा अतिकम विकसित मुलुकहरू

- ❖ जम्मा अतिकम विकसित देश(LDC) को संख्या : ४६
- ❖ Least Developed Countries(LDC) मा रहने विश्वको जनसंख्या : १४ प्रतिशत
- ❖ LDC को विश्व GDP मा हिस्सा : १.३ प्रतिशत
- ❖ भौगोलिक क्षेत्र अनुसार अति कम विकसित देशहरू
  - अफ्रिका : ३३ देश
  - एसिया : ९ देश (नेपाल समेत)
  - क्यारेबियन : १ (हाइटी)
  - प्यासिफिक : ३

नयाँ सार्क महासचिवमा बंगलादेशका सरवार नियुक्त

- ❖ प्रस्तावित मिति : २०२३ मार्च ५
- ❖ नयाँ महासचिव : मोहम्मद गोलाम सरवार
- ❖ यस अघिका महासचिव : एसला युराकुन (श्रीलंका)
- ❖ मोहम्मद गोलाम सरवार सार्कको १५ औं महासचिव हुन

- ❖ २१ फेब्रुअरी २०२३ (२०७९ फागुन ९) मा रुसले अमेरिका संग भएको न्युक्लियर हतियार सन्धि (START – Strategic Arms Reduction Treaty) भंग गरेको घोषणा गरेको छ ,
- ❖ सन् १९९१ मा पहिलोपल्ट गरिएको यो सम्झौता सन् २०१० मा सन् २०२६ सम्मको लागि पुन गरिएको थियो ,
- ❖ यो सम्झौताले आणविक हतियारलाई १० प्रतिशत कटौती गरेर हतियारको सिमितता सुनिश्चित गरेको थियो
- ❖ रुसका राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले देशबासीलाई सम्बोधन गर्दै यो सन्धि भंग गरिएको घोषणा गरेका हुन्
- ❖ २० फेब्रुअरी २०२३ मा अमेरिकी राष्ट्रपति जोइ बाइडेन युक्रेनको राजधानी किभको भ्रमण गरेका छन् , रुस-युक्रेन युद्ध २४ फेब्रुअरी २०२२ मा सुरु भएको हो

चीनको नयाँ सुरक्षा अवधारणा – GSI

चीनले नयाँ सुरक्षा अवधारणा अधिसारेको छ

- ❖ के हो जीएसआइ ? : यो चिनद्वारा अधि सारिएको नयाँ सुरक्षा अवधारणा हो,
- ❖ GSI को पुरा रूप : Global Security Initiative
- ❖ अवधारणा सार्वजनिक : २०२२ अप्रिल २१ मा राष्ट्रपति सी जिङपिंगले सार्वजनिक गरेका हुन्
- ❖ यससम्बन्धि अवधारणापत्रको दस्तावेज सार्वजनिक : २१ फेब्रुअरी २०२३
- ❖ राष्ट्रपति सीले अमेरिकाले अधि सारेको इन्डो-प्यासिफिक रणनीति (आईपीएस) र क्वाड (अमेरिका, जापान, अस्ट्रेलिया र भारत) समूहको औचित्यमाथि प्रश्न गर्दै चीनको नेतृत्वमा जीएसआईलाई प्रस्ताव गरेका हुन्

गुगलले सार्वजनिक गर्थे आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स सिस्टम

गुगलले सार्वजनिक आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स सिस्टम (बार्ड) सार्वजनिक गरेको छ

- ❖ सार्वजनिक मिति : २०२३ फेब्रुअरी ६ (२०७९ माघ २३)
- ❖ नाम : बार्ड (Bard)
- ❖ Open AI ले सार्वजनिक गरेको Chat GPT ले लोकप्रियता पाए संगै गुगलले पनि त्यस्तै च्याट बट सार्वजनिक गरेको हो,
- ❖ Chat GPT ले जस्तै बार्ड (Bard) ले पनि प्रयोगकर्ताले सोधेका प्रश्नको सटिक जवाफ दिने बताइएको छ

टर्कीएमा दुई शक्तिशाली भूकम्प, हजारौंको मृत्यु

टर्कीएमा दुई शक्तिशाली भूकम्प गएका छन्

पहिलो भूकम्प :

- ❖ कहिले ? : ६ फेब्रुअरी २०२३,
- ❖ केन्द्रबिन्दु : दक्षिण-पूर्वी टर्कीएको गाजियान्टापको नर्दागी
- ❖ म्याग्निच्युड : ७.८ रेक्टर स्केल
- ❖ समय : बिहान ४ बजेर १७ मिनेटमा

दोस्रो भूकम्प :

- ❖ कहिले ? : ६ फेब्रुअरी २०२३,
- ❖ केन्द्रविन्दु : दक्षिण-पूर्वी टर्कीएको गाजियान्टापको नर्दागी
- ❖ म्याग्निच्युड : ७.५ रेक्टर स्केल
- ❖ समय : बिहान ४ बजेर १७ मिनेटमा
- ❖ भूकम्पको धक्का राजधानी अंकारासहित टर्कीका विभिन्न सहरहरूमा महसुस गरिएको छ। भूकम्पको धक्का सिरिया र लेबनानसम्म महसुस गरिएको थियो,
- ❖ भूकम्पमा परी २० हजार भन्दा बढी मानिसको मृत्यु भैसकेको छ

पाकिस्तानका पूर्वराष्ट्रपति परवेज मुसर्रफको निधन

- ❖ कहिले ? : ५ फेब्रुअरी २०२३
- ❖ ७९ वर्षको उमेरमा मुसर्रफको निधन भएको हो
- ❖ १९९९ मा रक्तपातविहीन सैनिक कूट गरेर सत्ता हत्याएका मुसर्रफलाई दुईवटा हत्याको अभियोगसमेत लागेको थियो ।

रोमन क्याथलिक धर्मगुरु पोप इमिरेटस बेनेडिक्ट को निधन

रोमन क्याथलिक समुदायका पूर्व धर्मगुरु पोप इमिरेटस बेनेडिक्ट १६औं को निधन भएको छ

- ❖ कहिले ? : २०७९ पुष १६ (२०२२ डिसेम्बर ३१)
- ❖ उहाँको ९५ वर्षको उमेरमा निधन भएको हो ,
- ❖ उपनाम : “कार्डिनल नो“
- ❖ बेनेडिक्ट ६ सय वर्षको इतिहासमा आ नो पदबाट राजीनामा दिने पहिलो पोप हुनुहुन्छ।
- ❖ उहाँले क्याथोलिक विश्वासी र धार्मिक विज्ञहरूलाई अचम्मित पाउँ सन् २०१३ मा पोपको पदबाट राजीनामा दिएर भ्याटिकन सिटीमा बस्दै आउनुभएको थियो ।
- ❖ हालका पोप : पोप फ्रान्सिस हुनुहुन्छ

चर्चामा Chat GPT : तपाइले जान्नुपने तथ्यहरु

पछिल्लो समय च्याटजीपीटी नामक नयाँ एप्लिकेसनको व्यापक चर्चा चलिरहेको छ

- ❖ एप्लिकेशनको नाम : ChatGPT (च्याट जिपिटि)
- ❖ पुरा रुप : Chat Generative Pre-trained Transformer
- ❖ सार्वजनिक मिति : ३० नोभेम्बर २०२२
- ❖ सार्वजनिक गर्ने कम्पनि : OpenAI (ओपन एआइ)
- ❖ OpenAI अमेरिकी अरबपति एलन मस्कको कम्पनि हो,

के हो च्याट जीपीटि ?

- ❖ यो एउटा कुराकानी गर्न सकिने कम्प्युटर बट हो , जसले प्रयोगकर्ताले सोधेका प्रश्नको सटिक उत्तर दिनेगर्छ
- ❖ यसले कृत्रिम बैदिकता (Artificial Intelligence) को आधारमा प्रयोगकर्तालाई जवाफ दिने गर्दछ

विश्वको जनसंख्या ८ अर्ब पुगयो

विश्वको जनसंख्या ८ अर्ब पुगेको छ

- कहिले ? : २०२२ नोभेम्बर १५
- संयुक्त राष्ट्र संघले जारी गरेको World Population Prospects 2022 रिपोर्ट अनुसार २०२२ नोभेम्बर १५ मा जनसंख्या ८ अर्ब नाघेको हो,
- यस अघि October 31, 2011 मा विश्वको जनसंख्या ७ अर्ब पुगेको थियो,
- ११ बर्षमा १ अर्ब मानिस थपिएका हुन्

World Population Prospects 2022 रिपोर्ट अनुसार

- सन् २०२३ मा भारत चीनलाई उछिन्दै भारत विश्वकै सबैभन्दा बढी जनसंख्या भएको देश बन्नेछ,
- विश्वको जनसंख्या सन् २०३० मा ८.५ अर्ब पुग्नेछ,
- सन् २०५० मा ९.७ अर्ब पुग्ने,
- सन् २०८० मा १०.४ अर्ब पुग्नेछ भने
- सन् २०८० देखि सन् २१०० सम्म विश्वको जनसंख्या स्थिर रहने छ

ऋषि सुनक बेलायतको प्रधानमन्त्री नियुक्त

ऋषि सुनक बेलायतको प्रधानमन्त्री नियुक्त भएका छन्

- कहिले ? : २५ अक्टोबर २०२२ (८ कार्तिक २०७९)
- नवनियुक्त प्रधानमन्त्री : ऋषि सुनक
- राजनीतिक दल : कन्जरभेटिभ
- सुनक बेलायतको ५७औं प्रधानमन्त्री बनेका छन्
- ४२ बर्षे सुनक बेलायतको इतिहासमै सबैभन्दा कम उमेरमा प्रधानमन्त्री बन्ने व्यक्ति समेत बनेका छन्
- प्रधानमन्त्री भएको डेढ महिनामा लिज ट्रसले पदबाट राजीनामा दिएपछि सुनक नयाँ प्रधानमन्त्री चुनिएका हुन्

चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनपिङ तेस्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित

सी चिनपिङ चिनिया राष्ट्रपतिको तेस्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित भएका छन्

- कहिले ? : २२ अक्टोबर २०२२ (५ कार्तिक २०७९)
- चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टी (सीपीसी) को २०औं केन्द्रीय समितिको पूर्ण अधिवेशनमा सी चिनपिङ महासचिवमा निर्वाचित भएका हुन्,

- पार्टीको महाधिवेशनबाट तेस्रो कार्यकालका लागि पुनः शक्तिमा आएका चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनफिङले आगामी पाँच वर्षसम्म देशमा शासन गर्नका लागि आफ्नो नयाँ समूह चयन गरेका छन्।

७ सदस्यीय स्थायी समिति

- सी चिनपिङ (पार्टी महासचिव, राष्ट्रपति)
- ली चियाङ (प्रधानमन्त्री)
- चाउ लेजी,
- वाङ हुनिङ,
- चाई ची,
- तिङ सेसाङ
- ली सी

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी (सीपीसी) को उच्च निकायका रूपमा रहने समूह चीनको राष्ट्रपतीय क्याबिनेट मानिन्छ।

- यस अघि दोस्रो स्थानमा रहेका प्रधानमन्त्री ली खछ्याङ भने नयाँ टिममा अटाएका छैनन्।
- २० औं महाधिवेशनमाले २ सय ५ सदस्यीय केन्द्रीय कमिटी चयन गरेको थियो।

भारतमा 5-G मोबाइल सेवा सुरु

भारतमा 5-G मोबाइल सेवा सुरु भएको छ

- कहिले ? : १ अक्टोबर २०२२
- 'इन्डिया मोबाइल कांग्रेस, २०२२' मा प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले उक्त सेवाको औपचारिक उद्घाटन गरेका हुन्।
- हाललाई भारतका ८ सहरमा सेवा उपलब्ध गराइएको छ।
- भारत सरकारले आगामी वर्षसम्म 5-G सेवालार्ई मुलुकभर नै विस्तार गर्ने लक्ष्य लिएको जनाएको छ।
- दूरसञ्चार कम्पनी एयरटेलले शनिबारदेखि नै दिल्ली, मुम्बई, बेंगलुरु, वाराणसीलगायत ८ सहरमा 5-G सेवा दिन सुरु गरेको छ।

जापानका पूर्वप्रधानमन्त्री सिन्जो आबेको हत्या

- आबेको हत्या : ८ जुलाई २०२२
- अन्त्येष्टि : २८ सेप्टेम्बर २०२२
- हत्या गर्ने व्यक्ति : यामागामी तेत्सुया
- सिन्जो आबेको अन्त्येष्टि नेपालबाट सहभागी : जापानका लागि नेपालका राजदूत दुर्गाबहादुर सुवेदी
- ६७ वर्षीय आबे सन् २००६ देखि सन् २००७ सम्म र सन् २०१२ देखि २०२० सम्म प्रधानमन्त्री पदमा रहेका थिए।
- उनले स्वास्थ्यको कारण देखाउँदै आफैं प्रधानमन्त्री पद छाडेका थिए।

चार्ल्स तृतीय अब बेलायतको नयाँ राष्ट्रप्रमुख

चार्ल्स तृतीयले औपचारिक रूपमा बेलायतको राजगद्दी सम्हालेका छन्

- कहिले ? : १० सेप्टेम्बर २०२२
- नयाँ राष्ट्रप्रमुख : चार्ल्स तृतीय
- पुरा नाम : Charles Philip Arthur George
- यस अघि बेलायतको राष्ट्र प्रमुखको रूपमा रहेकी रानी एलिजावेथ द्वितीयको ८ सेप्टेम्बर २०२२ मा निधन भएको थियो,
- एलिजावेथ द्वितीय बेलायतमा सर्वाधिक शासन गर्ने राष्ट्र प्रमुख थिइन्

बेलायति महारानी एलिजावेथ द्वितीयको निधन

बेलायति महारानी एलिजावेथ द्वितीयको निधन भएको छ

- कहिले ? : ८ सेप्टेम्बर २०२२ (२३ भदौ २०७९)
- पुरा नाम : एलिजावेथ अलेक्जेन्ड्रा मेरी (Elizabeth Alexandra Mary)
- जन्म : २१ अप्रिल १९२६
- रानी एलिजावेथको ९६ वर्षको उमेरमा निधन भएको हो भने उनले बेलायतमा ७० वर्षसम्म शासन गरेकी थिइन्
- उनि बेलायतमा सबैभन्दा बढी शासन गर्ने रानी हुन्

मर्कपक्स प्रकोपलाई लिएर विश्व स्वास्थ्य संगठनद्वारा आपतकाल घोषणा

विश्व स्वास्थ्य संगठन (WHO) ले मङ्गीपक्स रोगलाई लिएर विश्वव्यापी स्वास्थ्य आपतकाल घोषणा गरेको छ

- घोषणा मिति : २०२२ जुलाई २३ (२०७९ श्रावण ७)

मङ्गीपक्स भाइरस के हो ?

- यो एक प्रकारको भाइरस हो
- सर्वप्रथम बाँदरमा सन् १९५८ मा डेनमार्कमा देखिएको
- सन् १९७०कंगोमा मासर्वप्रथम मानिसमा देखिएको
- सन् २०२२ को प्रकोपसर्वप्रथम २०२२ को मे ६ गते बेलायतमा देखिएको
- हालसम्म ७५ देशमा फैलिसकेको र ५ जनाको मृत्यु भैसकेको
- बिफर रोग लाग्ने प्रजातिको भाइरसबाटै मङ्गीपक्सको सङ्क्रमण हुने गर्छ।
- सङ्क्रमितमा ज्वरो आउने, जिउ सुनिने, ढाड, टाउको र मांसपेशी दुख्ने गर्छ। सङ्क्रमण भएको केही दिनमा अनुहारमा बिमिराहरू देखा पर्न थाल्छन्।

युक्रेन रुस तनावका महत्त्वपूर्ण घटनाक्रमहरू

- 22 July 2022 : रुस र युक्रेनबीच अन्न निर्यात खुलाउनेबारे महत्त्वपूर्ण सम्झौता
- 21 April 2022 : रुसले युक्रेनको मारिओपोल सहर कब्जामा लिएको
- 7 April 2022 : रुसलाई संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानवअधिकार परिषद्(ओएचसीआर) को सदस्यबाट निलम्बन गरिएको

- 5 March 2022 :रुसले अस्थायी रूपमा दुई सहर (मरिपोल र भोल्नोभाखा) मा युद्धविराम घोषणा गरेको
  - 4 March 2022 :रुसले युरोपकै ठूलो आणविक ऊर्जा केन्द्र कब्जामा लिएको
  - 2 March 2022 :संयुक्त राष्ट्रसंघको आपत्कालीन महासभामा नेपालले युक्रेनमाथि रुसले गरेको आक्रमणको निन्दा प्रस्तावको पक्षमा मतदान गरेको,
  - 28 Feb 2022 :रुस र युक्रेन बीच शान्ति वार्ता भएको, बेलारुसको सीमा क्षेत्रमा भएको !
  - 25 Feb 2022 :रुसले युक्रेन युद्ध रोक्ने सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र संघको प्रस्तावमा भिडो प्रयोग गरेको
  - 24 Feb 2022 :रुसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले युक्रेनमा सैन्य कारबाहीको घोषणा गरी कारबाही सुरु गरेका
  - 24 Feb 2022 :युक्रेनले देशमा शैनिक कानून लागु गर्दै रुस संगको कुटनीतिक सम्बन्ध तोडेको घोषणा गरेका
  - 22 Feb 2022 :रुसले युक्रेनका दुई क्षेत्र : दोनेत्स्क र लुहांस्क लाइ स्वतन्त्र देशको मान्यता दिएको
- युक्रेनको बारेमा जानकारी**
- राजधानी :कियभ (Kyiv)
  - आधिकारिक भाषा :युक्रेनियन
  - राष्ट्रपति :भ्लोदिमिर जेलेन्सकी (Volodymyr Oleksandrovych Zelenskyy)
  - क्षेत्रफल :६०३६२८ वर्ग किमी

भारतको १५औं राष्ट्रपतिमा द्रौपदी मुर्मू निर्वाचित

भारतको १५ औं राष्ट्रपतिमा द्रौपदी मुर्मू निर्वाचित हुनुभएको छ

- निर्वाचित मिति :२१ जुलाई २०२२ (२०७९ श्रावण ५)
- नाम :द्रौपदी मुर्मू
- राजनीतिक दल :भारतीय जनता पार्टी
- पदभार ग्रहण :२५ जुलाई २०२२
- उहाँभारतको पहिलो आदिवासी महिला राष्ट्रपतिसमेत बन्नुभएको छ।

टर्कीको नाम फेरियो, अब टर्किये

संयुक्त राष्ट्र स ले टर्की गणराज्यको नाम परिवर्तन गर्ने अनुरोध स्वीकार गरेको छ।

- पुरानो नाम :टर्की
- नयाँ नाम :टर्किये
- संयुक्त राष्ट्र संघले नाम परिवर्तन स्वीकार गरेको मिति :२ जुन २०२२

नेटोमा सामेल हुने फिनल्यान्डको निर्णय

फिनल्याण्ड सरकारले नेटो (NATO) मा सहभागी हुनु आवेदन दिने घोषणा गरेको छ

- कहिले ? : १२ मे २०२२
- उत्तर एटलान्टिक सन्धि सङ्गठन (North Atlantic Treaty Organization) ३० युरोपेली तथा अमेरिकी देशहरूको अन्तरसरकारी सैन्य गठबन्धन हो।
- दोस्रो विश्व युद्धपछि फिनल्यान्डले कुनै पनि गठबन्धनमा सामेल नहुने तटस्थताको नीति लिएको थियो,
- रुसले नेटोमा आबद्ध नहुने फिनल्यान्डलाई पटक पटक चेतावनी दिँदै आएको छ,
- रुस र फिनल्यान्डबीच १३ सय किलोमिटर लामो सीमा रहेको छ।
- फिनल्यान्डसँगै रुसको अर्को छिमेकी स्विडेनले पनि नेटोको सदस्य प्राप्तिका लागि आवेदन दिने तयारी थालेको छ।
- नेटो सैन्य गठबन्धन सन् १९४९ मा स्थापना भएको हो।
- १२ वटा देशबाट सुरु भएको नेटो गठबन्धनमा अमेरिका, बेलायत, फ्रान्ससहितका शक्तिशाली ३० वटा देश सदस्य रहेका छन्।
- नेटो सदस्यमा कुनै देशमा आक्रमण भएमा सबै देशले संयुक्त प्रतिरोध गर्ने नीति रहेको छ।

पाकिस्तानी प्रधानमन्त्रीमा शेहबाज सरिफ निर्वाचित

पाकिस्तानी प्रधानमन्त्रीमा शेहबाज सरिफ निर्वाचित

- कहिले ? : ११ अप्रिल २०२२,
- पार्टी : पाकिस्तान मुस्लिम लिग(नवाज)
- पाकिस्तानी संसद(नेसनल एसेम्बली) मा भएको मतदानमा १७४ जनाले शेहबाजका पक्षमा भोट दिएका थिए,
- शेहबाजपाकिस्तानका २३औं प्रधानमन्त्री बनेका छन्।

रुस संयुक्त राष्ट्र संघीय मानवअधिकार परिषदको सदस्यबाट निलम्बित

रुस संयुक्त राष्ट्र संघीय मानवअधिकार परिषदको सदस्यबाट निलम्बित भएको छ

- कहिले ? : २०२२ अप्रिल ७ (२०७८ चैत्र २४)
- निलम्बनको पक्षमा : ९३ मत खसेको
- निलम्बनको विपक्षमा : २४ मत खसेको
- अनुस्थित : ५८ राष्ट्र
- नेपाल, भारत, भुटान लगायतका ५८ मुलुक भने मतदानमा अनुपस्थित रहेका थिए।
- युक्रेनको बुचा सहरमा रुसी सेनाले 'सुनियोजित रूपमा युक्रेनमा मानवअधिकार उल्लंघन' गरेको विषयमा महासभाले रुसलाई ओएचसीआरको सदस्यबाट निलम्बन गरेको हो।
- यसअघि सन् २०११ मा लिबियालाई मानवअधिकार परिषदको सदस्यबाट हटाइएको थियो।

बिमिस्टेकको ५ औं सम्मेलन श्रीलंकामा सम्पन्न

बिमिस्टेकको ५ औं सम्मेलन श्रीलंकामा सम्पन्न भएको छ

- आयोजना मिति : ३० मार्च २०२२ (२०७८ चैत्र १७)
- सम्मेलन : ५ औं सम्मेलन

● नारा MBIMSTEC M Towards the resilient region, Prosperous economies, Healthy Peoples

● अध्यक्षता : श्रीलंकाका राष्ट्रपति गोटाबाया राजापाक्ष

● सम्मेलन भन्दा अगाडी १८ औं बिमिस्टेक परराष्ट्रमन्त्री स्तरीय बैठक बसेको थियो

सम्मेलनका उपलब्धि :

● बिमिस्टेक वडापत्र जारी : यो सम्मेलनले पहिलोपटक बिमिस्टेकको वडापत्र जारी गरेको छ

● विभिन्न ३ सहमतिमा हस्ताक्षर :

१. BIMSTEC Convention on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters (आपराधिक कुराहरूमा पारस्परिक कानुनी सहायता सम्बन्धी महासन्धि)

२. BIMSTEC MoU on Mutual Cooperation in diplomatic training (कूटनीतिक प्रशिक्षण सम्बन्धी समझदारी पत्र)

३. Memorandum of Assn on Establishment of BIMSTEC Technology Transfer Facility (बिमिस्टेक प्रविधि हस्तान्तरण सुविधा स्थापनाको समझदारी पत्र)

● सहयोगका क्षेत्रहरू कटौती : बिमिस्टेकको ५ औं सम्मेलनले १४ वटा सहयोगका क्षेत्रलाई ७ वटामा कायम गरेको छ, जुन यसप्रकार छन्

१. व्यापार, लगानी र विकास (Trade, Investment and Development) : बंगलादेशको नेतृत्व

२. वातावरण र जलवायु परिवर्तन (Environment and Climate Change) : भुटानको नेतृत्व

३. सुरक्षा (Security) : भारतको नेतृत्व

४. कृषि र खाद्य सुरक्षा (Agriculture and Food Security) : म्यानमारको नेतृत्व

५. मानिस - मानिसबीच सम्पर्क (People to People Contact) : नेपालको नेतृत्व

६. विज्ञान, प्रविधि र नवप्रवर्तन (Science, Technology & Innovation) : श्रीलंकाको नेतृत्व

७. अन्तरआवद्धता (Connectivity) : थाइल्याण्डको नेतृत्व

हाल बिमिस्टेकका महासचिव : तेन्जिंग लाकफेल (Mr. Tenzin Lekphell) - भुटान

५ औं सम्मेलनले बिमिस्टेकको अध्यक्षता थाइल्याण्डलाई हस्तान्तरण गरेको छ

भारतीय सुप्रसिद्ध गायिका लता मंगेशकरको निधन

भारतीय सुप्रसिद्ध गायिका लता मंगेशकरको निधन भएको छ

● निधन मिति : 6 Feb 2022 (२०७८ माघ २३)

● उनले नेपाली गितहरूमा पनि आफ्नो स्वर दिएकी थिइन् !

● उनको जन्म सेप्टेम्बर २८, १९२९ मा भारतको इन्दोरमा भएको थियो,

● उनको 'बाँचुन्जेलिलाई' नेपाली गित चर्चित रहेको छ

इन्डोनेसियाले सार्ने भयो जाकार्ताबाट राजधानी

इन्डोनेसियाको जाकार्ताबाट राजधानी सार्ने विधेयक पारित भएको छ

- विधेयक पारित मिति : २० जनवरी २०२२ (४ माघ २०७८)
- हालको राजधानी : जाकार्ता
- नयाँ राजधानी : नुसन्तारा
- २० जनवरीमा देशको राजधानी परिवर्तन गर्ने विधेयक पारित भएको हो,
- जकार्तामा बाढीको प्रकोप ज्यादा हुने भएकाले नुसन्तारालाई नयाँ राजधानीको रूपमा कायम गर्ने निर्णय गरिएको हो !

विश्वमै पहिलो पटक मानिसमा सुँगुरको मुटु प्रत्यारोपण

विश्वमै पहिलो पटक मानिसमा सुँगुरको मुटु प्रत्यारोपण गरिएको छ

- कहिले ? : ७ जनवरी २०२२ (२०७८ पुष २३)
- प्रत्यारोपण गरिएका व्यक्ति : डेभिड बेनेट
- प्रत्यारोपण गर्ने डाक्टर : ब्राटली ग्रिफिथ को टिम
- कहाँ : अमेरिकाको बाल्टिमोरमा

BRICS Bank मा नयाँ सदस्य देश थप

इजिप्ट New Development Bank को नयाँ सदस्य बनेको छ

- कहिले ? : 29 December 2021 (१४ पुष २०७८)
- यो संगै Brics Bank को नामले समेत चिनिने New Development Bank मा सदस्य संख्या ९ पुगेको छ,
- BRICS देशको पहलमा सन् २०१५ जुलाई ३ बाट यो बैंक (New Development Bank) संचालनमा आएको हो,
- सदस्य देशहरू : Brazil, Russia, India, China, South Africa, Bangladesh, United Arab Emirates, Uruguay and Egypt.

Dubai : विश्वको पहिलो पूर्ण कागजरहित सरकार

- घोषणा मिति : १२ डिसेम्बर २०२१ (२६ मङ्सिर २०७८)
- Dubai सरकार विश्वको पहिलो पूर्ण कागजरहित सरकार बनेको छ
- दुवई सरकारका हरेक आन्तरिक र बाह्य कारोबार तथा अन्य प्रक्रियाहरू सबै डिजिटल बनाइएको छ
- दुबईमा सरकारले कुनै पनि सरकारी कार्य सन्चालनमा सेवाग्राही संग कागजी कागजात नमागीने जनाएको छ !

जर्मनीको चान्सलरमा ओलाफ निर्वाचित

जर्मनीको चान्सलरमा ओलाफ स्कोल्ज निर्वाचित भएका छन्

- निर्वाचित मिति : ८ डिसेम्बर २०२१ (२२ मङ्सिर २०७८)

- निर्वाचित चान्सलर : ओलाफ स्कोल्ज
- उनी निर्वाचित भएसँगै वर्तमान चान्सलर एन्जेला मर्केलको उत्तराधीकारीको रूपमा उनको उदय भएको छ।
- एन्जेला मर्केल Nov.22, 2005 मा जर्मनीको पहिलो महिला चान्सलरको रूपमा निर्वाचित भएकी थिइन्
- निर्वाचित भए पछि उनै उनि विश्व राजनीतिमा एक शक्तिशालि व्यक्तित्वको छवी बनाएकी छिन !

बार्बाडोस बन्धो विश्वको पछिल्लो गणतान्त्रिक मुलुक

बार्बाडोस बन्धो विश्वको पछिल्लो गणतान्त्रिक मुलुक बनेको छ

- कहिले ? : ३० नोभेम्बर २०२१
- बार्बाडोसले आफुले मान्दै आएको राष्ट्र प्रमुख बेलायति रानीलाई हटाएर गणतन्त्र घोषणा गरेको छ
- बार्बाडोसको नयाँ राष्ट्रपतिमा सान्ड्रा मसुन (Sandra Mason) नियुक्त भएकी छिन,
- बेलायति उपनिवेशको रूपमा रहेको पूर्वी क्यारेबियन टापु राष्ट्र दबचदबमयक ले गणतन्त्रको यात्रा तय गरेको हो !

फेसबुकले गर्यो आफ्नो नाम परिवर्तन

- कहिले ? : २८ अक्टोबर २०२१
- नयाँ नाम : Meta Platforms Inc.
- फेसबुकले नयाँ नाम मेटा राखेको छ,
- सन् २००४ बाट सुरु भएको फेसबुक कम्पनीले आफ्नो मातृ कम्पनीको नाम परिवर्तन गरेको हो,

TRUTH Social : डोनाल्ड ट्रम्पको नयाँ सामाजिक सञ्जाल

डोनाल्ड ट्रम्पले आफ्नो नयाँ सामाजिक संजाल घोषणा गरेका छन्

- सामाजिक संजालको नाम : TRUTH Social
- सार्वजनिक मिति : २० अक्टोबर २०२१
- फेसबुक र ट्वीटरले डोनाल्ड ट्रम्पका खाता बन्द गरिदिएपछि उनले आफ्नै सामाजिक संजाल बनाउने घोषणा गरेका थिए

अमेरिका, बेलायत र अस्ट्रेलियाबीच विशेष सुरक्षा सम्झौता

अमेरिका, बेलायत र अस्ट्रेलियाबीच विशेष सुरक्षा सम्झौता गरेका छन्

- कहिले ? : १५ सेप्टेम्बर २०२१ (२०७८ भाद्र ३०)
- सम्झौताको नाम : 'ओकस'(AUKUS)
- आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स, क्वान्टम टेक्नोलोजी र साइबर सुरक्षाका विषयलाई समेटेर उक्त सम्झौता गरीएको छ !
- तिन देशको यो सम्झौतालाई हिन्द-प्रशान्त क्षेत्रमा चीनको प्रभाव 'रोक्न' चालिएको कदमका रूपमा लिइएको छ
- यो सम्झौता विशेषगरी उच्च रक्षा प्रविधिको साभेदारीसँग सम्बन्धीत छ।

पेरु माओवादी आन्दोलनका नेता गोन्जालोको निधन

पेरु माओवादी आन्दोलनका नेता गोन्जालोको निधन भएको छ !

● निधन मिति : ११ सेप्टेम्बर २०२१ (२६ भाद्र २०७८)

● पुरा नाम : अबिमाइल गुज्मान गोन्जालो

उनले स्थापना गरेको पार्टीको नाम साइनिङ्ग पाथ (Shining Path) रहेको छ

अन्तरिक्षमा जेफ बेजोस : के के बने नयाँ रेकर्ड ?

● अन्तरिक्षमा गएको मिति : २०२१ जुलाई २०

● यान (रकेट) को नाम : न्यु शेफर्ड

● कम्पनि : ब्लु ओरिजिन

● उडान समय : १० मिनेट १० सेकेन्ड

के के बने नयाँ रेकर्ड :

● अन्तरिक्षमा जाने पहिलो अरबपति : जेफ बेजोस

● सबैभन्दा कान्छा अन्तरिक्ष यात्री : ओलिभर डायमेन (१८ वर्ष)

● सबैभन्दा बढी उमेरमा अन्तरिक्षमा जाने : वाली फंक (८२ वर्ष),

बेजोसले आफ्नो कम्पनि अमेजन बाट २०२१ जुलाई ५ मा राजिनामा दिएका थिए

अफगानिस्तान केन्द्रित नयाँ संगठन – Quad Group

● घोषणा मिति : २०२१ जुलाई १७ (२०७८ श्रावण २)

● अमेरिका, अफगानिस्तान, पाकिस्तान र उज्बेकिस्तान मिलेर नयाँ क्षेत्रीय संगठन स्थापना गर्ने जनाएका छन्,

● उक्त संगठनलाई हाल QUAD Group नामाकरण गरिएको छ

● अफगानिस्तान बाट अमेरिका बाहिरिए सँगै यस क्षेत्रको क्षेत्रीय सहकार्यका लागि नयाँ संगठनको आवश्यकता भएको भन्दै QUADGroup को प्रक्रिया अघि बढाइएको छ !

नोट : अमेरिकाले २०२१ अगस्त ३१ सम्ममा पूर्ण रुपमा अफगानिस्तानबाट आफ्ना सैनिक फिर्ता लैजाने जनाएको छ !

चिन द्वारा नयाँ क्षेत्रीय संगठनको सुरुवात

● कहिले ? : ०९ जुलाई २०२१

● संगठनको नाम : चिन- दक्षिण एसियाली मुलुक गरिबी निवारण र सहकार्य केन्द्र

● सदस्य देशहरू : चिन, नेपाल, श्रीलंका, बंगलादेश, पाकिस्तान, र अफगानिस्तान

● चिनले ९ जुलाई २०२१ मा एक कार्यक्रम गर्दै उक्त संगठनको औपचारिक स्थापना गरेको हो,

● नेपालबाट उक्त कार्यक्रममा चीनको लागि नेपालका राजदुत महेन्द्र बहादुर पाण्डे सहभागी थिए

● यो संगठन स्थापना गर्ने प्रस्ताव चीनले २०२१ अप्रिल २७ मा गरेको थियो

एन्टोनियो जुटेरेस आफ्नो दोस्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित

निर्वाचित मिति : २०२१ जुन १८

- संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव एन्टोनियो जुटेरेस आफ्नो दोस्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित भएका छन् !
- उनि राष्ट्र संघको ७५ औं महासभाबाट निर्वाचित भएका हुन्
- २०१७ जनवरी १ बाट आफ्नो पहिलो कार्यकाल सुरु गरेका उनले दोस्रो कार्यकाल २०२२ जनवरी १ बाट सुरु गर्नेछन्
- संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिवको कार्यकाल ५ वर्षको हुन्छ
- उनि संयुक्त राष्ट्र संघका नवौं महासचिव हुन् !
- उनि पोर्चुगलका नागरिक हुन्
- उनि भन्दा पहिले वानकी मुन संयुक्त राष्ट्र संघको महासचिव थिए !

Bitcoin लाई कानुनी मान्यता दिने पहिलो देश: एल साल्भाडोर

- कहिले ? : २०२१ जुन ९
- एल साल्भाडोरले bitcoin लाई कानुनी मान्यता दिने कानून पास गरेको छ, यो कानून ९० दिनपछि लागू हुनेछ।
- संसदको ८४ मध्ये ६२ सदस्यको समर्थनमा यो कानून स्वीकृत भएको हो।

के हो Bitcoin ?

- दृष्टअयष्ट संसारको सबैभन्दा ठुलो cryptocurrency (डिजिटल मुद्रा) हो।
- यो संसारको पहिलो cryptocurrency पनि हो।
- यसको सुरुवात सन् २००९ मा Satoshi Nakamoto (जापानका नागरिक) ले गरेका थिए।
- Bitcoin लाई नियमन गर्ने कुनै निकाय छैन अहिले

चीनले लागू लागू गर्यो तीन सन्तान नीति

- घोषणा कहिले ? : २०२१ मे ३१
- चीनले सन् २०१६ बाट लागू दुई सन्तान नीतिलाई खारेज गर्दै तीन सन्तानको नीति घोषणा गरेको छ,
- चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको पोलिटब्युरो बैठकले उक्त नीति लागू गर्ने निर्णय गरेको हो।

चिपको आन्दोलनका अभियन्ता 'बहुगुणा' को निधन

- निधन मिति : २०२१ May २१ (२०७८ जेठ ७)
- नाम : सुन्दरलाल बहुगुणा
- जन्म : जन्म ९ जनवरी सन् १९२७
- मृत्युको कारण : कोरोना संक्रमण
- योगदान : चिपको आन्दोलनका अगुवा
- उपनाम : वृक्ष मित्र

चिपको आन्दोलन

- चिपको (चिपको) आन्दोलन भारतको उत्तराखण्डको चिमोली जिल्लामा सन् १९७३ बाट सुरु भएको हो !
- यो रुख काट्ने कार्य रोकी वातावरणको संरक्षण गर्न 'रुखमा गएर टाँसिने' अभियान हो ! यहि अभियान नाम चिपको अभियान रहन गएको हो !
- यो आन्दोलनको योजना महिलाहरूले बुनेका र सन्चालन गरेका थिए ! यस मध्यकी एक प्रमुख महिला थिइन् 'गौरा देवी'!
- गौरा देवीलाई 'चिपको वुमन'(Chopko Women) पनि भनिन्छ भने सुन्दरलाल बहुगुणालाई 'वृक्ष मित्र' उपनाम दिइएको छ !

बेलायती राजकुमार फिलिपको निधन

- नाम : राजकुमार फिलिप (ड्युक अफ एडिनबरा)
- निधन मिति : ९ अप्रिल २०२१
- बेलायति राजदरबारले विज्ञप्ति जारी गर्दै महारानीले आफ्ना श्रीमान् ड्युक अफ एडिनबरा राजकुमार फिलिपको निधन भएको घोषणा गरेकी थिइन् !
- ९९ वर्षीय राजकुमार फिलिप महारानी एलिजाबेथ द्वितीयाका श्रीमान् हुन् ।
- उनी सन् १९४७ मा बेलायती महारानी एलिजाबेथसँग वैवाहिक जीवनमा गाँसिएका थिए ।

म्यानमारमा सैनिक कु

- कहिले ? : २०२१ फेब्रुअरी १
- म्यानमारको सेनाले नेशनल लिग फर डेमोक्रेसी (एनएलडी) नेत्री आङ सान सुचीलाई गिर तार गर्दै सत्ता कब्जा गरेका हुन्
- सेना प्रमुख मिन आङ हवाङ ले सत्ता कब्जा गरि आफुले देशको नेतृत्व गरेका हुन्

अमेरिकी राष्ट्रपति जोइ वाईडेनको कार्यकाल सुरु

- कहिले ? : २०२१ जनवरी २०
- अमेरिकाको ६४ औँ राष्ट्रपतिको रुपमा जोइ वाईडेनले २०२१ जनवरी २० मा सपथ ग्रहण गरि कार्यकाल सुरु गरेका हुन्